

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

**HOTĂRÂRE
în numele legii**

cu privire la acțiunea depusă de

Tizu Svetlana împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea hotărâri nr.474/30 din 24 octombrie 2023 și a hotărârii nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

(Dosarul nr.3d-42/23
NR PIGD 2-23158775-01-3d-08112023)

Actele administrative contestate sunt legale și întemeiate, emise cu respectarea principiilor legalității și a proporționalității, fiind luate în considerare toate faptele relevante speței, cu respectarea limitelor legale ale dreptului discreționar al autorității emitente și conform scopului acordat prin lege.

25 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând, în ședință de judecată publică, în ordinea contenciosului administrativ, acțiunea depusă de Tizu Svetlana împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, Președinte,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, Judecători,

cu participarea grefierului – Alexandr Beriozkin,
constată următoarele:

CIRCUMSTANȚELE CAUZEI:

1. La 08 noiembrie 2023, Tizu Svetlana a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a invocat că prin decretul Președintelui al Republicii Moldova nr.1449-VII din 04 februarie 2015 a fost numită, pe un termen de 5 (cinci) ani, în funcția de judecător la Judecătoria Centru, mun. Chișinău.

3. Prin hotărârea nr.458/22 din 23 octombrie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii a fost suspendată din funcția de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

4. Prin sentința din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost achitată de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) din Codul penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(2) art.307 alin.(1) din Codul penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

5. Prin decizia din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat a fost menținută sentința din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea ce o vizează.

6. La 29 iunie 2023 și ulterior la 05 iulie 2023, s-a adresat Consiliului Superior al Magistraturii cu cerere, prin care a solicitat repunerea în funcția de judecător deținută în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, precum și în toate drepturile anterioare.

7. La 11 august 2023, a depus supliment la cererea înaintată Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a concretizat solicitările sale, solicitând suspendarea și repunerea în drepturile deținute anterior.

8. Prin hotărârea din 10 octombrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii a fost admisă parțial cererea sa, în partea anulării suspendării din funcția de judecător, fiind respinsă cerința privind repunerea sa în toate drepturile avute anterior.

9. La 09 august 2023, s-a adresat Consiliului Superior al Magistraturii cu cerere, solicitând propunerea candidaturii sale Președintelui Republicii Moldova pentru numirea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

10. În ședința Consiliului Superior al Magistraturii din 24 octombrie 2023, cu „2” voturi pentru și „5” voturi contra, cererea nominalizată a fost respinsă, deși art.4 alin.(1) din Legea nr.947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe referitoare la cariera judecătorilor: a) face propuneri Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție a judecătorilor sau de promovare a acestora la o instanță superioară.

11. Reclamanta își manifestă dezacordul cu Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 24 octombrie 2023, prin care a fost respinsă cererea sa cu privire la propunerea candidaturii sale Președintelui RM pentru numirea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, considerând că a fost emisă ilegal și neîntemeiat.

12. Reclamanta a reținut că în cadrul ședinței Consiliului Superior al Magistraturii, la examinarea cererii din 09 august 2023, privind propunerea Președintelui Republicii Moldova pentru numirea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, majoritatea chestiunilor abordate au avut ca obiect cauza penală în care a fost vizată, deși prin sentința din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia irevocabilă din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat (în partea ce o privește), a fost achitată de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) din Codul penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(2), art.307 alin.(1) din Codul penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

13. Mai mult, însăși acuzarea, în cadrul susținerilor verbale, la examinarea cauzei penale, în instanța de fond, a solicitat achitarea dânsei pe marginea învinuirii aduse în baza art.324 alin.(3) lit.a) din Codul penal, pe motivul lipsei probelor, iar pe marginea învinuirii aduse în baza art.307 alin.(1) din Codul penal, invocând un motiv formal.

14. Reclamanta a subliniat că potrivit art.6 alin.(1) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, la funcția de judecător poate candida persoana cu o reputație ireproșabilă, care deține cetățenia Republicii Moldova, are domiciliul în țară și întrunește următoarele condiții: a) are capacitate de exercițiu: b) are diplomă de studii superioare de licență și diplomă de studii superioare de master în domeniul dreptului sau un alt act

de studii în domeniul dreptului echivalent acestora, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor; c) a absolvit Institutul Național al Justiției sau are vechimea în muncă prevăzută la alin.(2); d) nu are antecedente penale; e) cunoaște limba română; j) corespunde cerințelor de ordin medical pentru exercitarea funcției; g) a fost supusă testării cu utilizarea detectorului comportamentului simulat (poligrafului). Iar, potrivit alin.(4) din același articol, se consideră că nu are reputație ireproșabilă, în sensul alin.(1), și nu poate candida la funcția de judecător persoana care: a) are antecedente penale, inclusiv stinse, sau a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de grațiere; b) a fost concediată din organele de drept din motive compromițătoare sau a fost eliberată, din aceleași motive, din funcțiile specificate la alin.(2); c) are un comportament incompatibil cu normele Codului de etică al judecătorilor sau desfășoară activitate incompatibilă cu normele acestui cod; d) a fost sancționată disciplinar pentru nerespectarea prevederilor art.7 alin.(2) din Legea nr. 25 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale; e) are interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

15. Reieșind din prevederile legale menționate, reclamanta consideră că nu cade sub incidența prevederilor art.6 alin.(1) și (4) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, or, probe ce ar confirma contrariul nu i-au fost prezentate și nici nu se conțin în dosarul personal deținut de Consiliul Superior al Magistraturii.

16. La fel consideră că, întrebările adresate în cadrul ședinței din 24 octombrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii, au avut o tentă de a motiva într-un fel oarecare votul „contra” cererii sale, deși acestea nu cad în niciun fel sub incidența normei expuse supra. Or, prezumția de nevinovăție persistă până la proba contrarie, probe care la momentul de față lipsesc.

17. În opinia reclamantei, caracterul discreționar aplicat în privința sa la examinarea cererii înaintate este ilegal, deoarece lipsa unei sentințe de condamnare, existența unei cauze penale, nu poate servi temei de respingere a cererii adresate.

18. Totodată, a notat că pe parcursul anilor în care a activat în calitate de judecător, nu au fost obiecții, fapt ce denotă că temei legal de respingere a cererii sale, nu există.

19. Consideră actul administrativ contestat emis cu încălcarea procedurii și normelor de drept material din considerentele ce urmează.

20. Conform art.116 alin.(1)-(2) și (5) din Constituție, judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii. Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de

către Consiliul Superior al Magistraturii. Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora.

21. Reclamanta a reiterat că potrivit Notei informative, (care a stat la baza modificării Constituției): „Excluderea termenului inițial de 5 ani de numire al judecătorilor prevăzut la art. 116 din Constituție a devenit necesară în lumina potențialului efect al acestui termen asupra independenței și imparțialității justiției, remarcat de către organizațiile internaționale, precum și a promovării noului sistem de evaluare a judecătorilor. Astfel, drept urmare a adoptării acestui proiect de lege, judecătorii instanțelor judecătorești vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. De asemenea, proiectul propune completarea Constituției cu prevederea referitoare la dreptul Președintelui Republicii Moldova de a respinge doar o singură dată candidatura propusă de Consiliul Superior al Magistraturii. Actualmente, reglementarea acestui drept al Președintelui Republicii Moldova se regăsește în art.11 alin.(3) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului. Transferarea acestei prevederi într-un act normativ de o forță juridică superioară derivă din necesitatea garantării la nivel de Constituție a unor influențe minime ale executivului asupra procedurii de numire a judecătorilor.”

22. Ca urmare a modificării art.116 din Constituția Republicii Moldova prin Legea nr.120 din 23.09.2021, în vigoare din 01.04.2022, Curtea Constituțională prin hotărârea nr.9 din 07 aprilie 2022 a soluționat vidul juridic iscat privitor la incertitudinea mandatelor judecătorilor al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea Constituției Republicii Moldova, precum și evitarea discriminării tuturor judecătorilor care au fost numiți pe un termen inițial de 5 ani.

23. Curtea Constituțională expres și explicit a statuat că nu este exclusă competența Consiliului Superior al Magistraturii de a înainta, în condițiile Legii nr.47 din 10 martie 2022 către Președintele Republicii Moldova, propunerile de numire în funcție, până la atingerea plafonului de vârstă, a judecătorilor al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la data de 01 aprilie 2022.

24. În speță, nu s-a făcut distincție dacă propunerea de numire până la plafonul de vârstă este inițială sau repetată, tratamentul este similar pentru ambele ipoteze în virtutea principiilor legalității, proporționalității, egalității, dat fiind că vine să protejeze drepturile judecătorilor care au rămas în afara modificărilor constituționale, deși Legea nr.47 din 10 martie 2022 a venit să soluționeze asigurarea unui tratament egal în raport cu judecătorii din Republica Moldova a căror mandat a expirat la data intrării în vigoare a amendamentelor constituționale, stabilind că aceștia vor fi înaintați pentru

numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă după constituirea Consiliului Superior al Magistraturii plenipotențiar.

25. Reclamanta a subliniat că amendamentele constituționale, în partea ce vizează excluderea termenului de probă de 5 ani de numire inițială în funcția de judecător, urmăresc asigurarea stabilității mandatului judecătorilor până la vârsta obligatorie de pensionare și implementării recomandărilor internaționale.

26. La acest aspect, Comisia de la Veneția a statuat constant că „numirea pe o durată limitată sau care presupune reînnoirea mandatului unui judecător determină ca acesta din urmă să depindă de autoritatea care l-a numit sau care are atribuția reînnoirii mandatului” - CDLAD(2016)007, „Lista criteriilor statului de drept”, par.76. Se recomandă ferm „numirea permanentă a judecătorilor până la pensionare. Perioadele de probă pentru judecătorii în funcție sunt problematice din punct de vedere al independenței” - CDL-AD(2010)004, Raport privind independența sistemului judiciar - Partea I: Independența judecătorilor, par.38. „Orice reînnoire posibilă a unui mandat ar putea afecta negativ independența și imparțialitatea judecătorilor.” - CDL-AD(2002)012, Aviz privind proiectul de revizuire a Constituției României, par. 57. „Comisia de la Veneția consideră că stabilirea perioadelor de probă poate submina independența judecătorilor, deoarece aceștia ar putea simți o presiune pentru a decide dosarele într-un mod special [...]. Dacă numirile de probă sunt considerate indispensabile, un refuz de confirmare a judecătorului în funcție ar trebui să fie motivat în conformitate cu criteriile obiective și având aceleași garanții procedurale ca și în cazul în care un judecător urmează să fie destituit din funcție.” - CDL-AD(2007)028, Raportul privind numirile în sistemul judiciar, par.40-43. „Eliminarea perioadelor de probă pentru judecători reprezintă o garanție împotriva încercărilor de a influența comportamentul acestora și o certă îmbunătățire a independenței justiției. [...]” - CDL-AD (2018)003, Avizul privind Legea pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (sistemul judiciar), par.19.

27. Totodată, potrivit art.10 și următoarele din Avizul nr.1(2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor, independența judecătorilor este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces echitabil. Judecătorii au sarcina hotărârii finale asupra vieții, libertăților, drepturilor, obligațiilor și proprietății cetățenilor. Independența acestora nu este o prerogativă sau un privilegiu în propriul lor interes, ci în interesul statului de drept și al celor care caută și doresc înfăptuirea justiției. De altfel, menținerea independenței justiției este esențială pentru realizarea obiectivelor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și pentru o funcționare performantă a justiției într-o societate liberă guvernată de statul de drept. Nu exista niciun

raționament logic și justificativ al acestui termen, or, judecătorul dacă a încălcat jurământul dat la investirea în funcție (adică dacă a încălcat legea pe parcursul activității sale), trebuie să răspundă potrivit legii, adică să fie tras la răspundere disciplinară dacă a comis abateri disciplinare sau la răspundere penală, dacă a comis infracțiuni. Acest principiu fiind valabil pentru toți judecătorii, indiferent că a trecut doar 1 an, 5 ani sau 15 ani de când a fost numit în funcție. Alte motive de a elibera judecătorul din funcție nu trebuie să existe, fiindcă se încalcă principiul inamovibilității judecătorului. Mai mult decât atât, chiar articol 116 alin.(6) din Constituție prevede că sancționarea judecătorilor se face numai în conformitate cu legea.

28. Reclamanta consideră că acest termen inițial de 5 ani era unul arbitrar, care doar favoriza abuzuri, deoarece dacă CSM „binevoia” numea judecătorii până la atingerea plafonului de vârstă (până la 65 de ani), iar pe alții îi „dădea afară din sistem” pur și simplu că au expirat 5 ani, fără nicio motivare.

29. Urmare a intervenirii modificărilor la art.116 alin.(2) din Constituție, care a exclus termenul de „probă a judecătorilor” de 5 ani și întru aducerea în concordanță a actelor normative cu prevederile Constituției, Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.246 din 29.07.2022, în vigoare din 26.08.2022, a modificat art.11 din Legea privind statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995 și art.19 din Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii nr.947 din 19 iulie 1996, prin abrogarea prevederilor legale ce vizează termenul inițial de numire în funcția de judecător de 5 ani și nu pot genera efecte juridice.

30. Potrivit art.11 alin.(1), (3), (4) din Legea 544/1995, judecătorii se numesc în funcție, din rândul candidatelor selectați în urma concursului, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Judecătorii sunt numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii pentru numirea în funcția de judecător și numai în cazul depistării unor circumstanțe care confirmă incompatibilitatea candidatului cu funcția respectivă, de încălcare de către acesta a legislației sau de încălcare a procedurilor legale de selectare și promovare a lui. Refuzul de numire în funcție trebuie să fie motivat și se face în termen de 30 de zile de la data parvenirii propunerii. În cazul apariției unor circumstanțe care necesită o examinare suplimentară, Președintele Republicii Moldova anunță Consiliul Superior al Magistraturii despre prelungirea termenului indicat cu 15 zile. La propunerea repetată a Consiliului Superior al Magistraturii, Președintele Republicii Moldova emite un decret privind numirea candidatului în funcția de judecător în termen de 30 de zile de la data parvenirii propunerii repetate.

31. Reclamanta a menționat că Legea privind statutul judecătorului nu prevede situația în care termenul de 5 ani pentru care persoana a fost

numită în funcția de judecător, expiră în cadrul termenului de suspendare a acestuia din funcția deținută (situație analogică în speța dedusă judecătii).

32. Totodată, reclamanta a indicat că potrivit art.2 din Codul muncii, prezentul cod reglementează totalitatea raporturilor individuale și colective de muncă, controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, jurisdicția muncii, precum și alte raporturi legate nemijlocit de raporturile de muncă. Prezentul cod se aplică și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative. Norma vizată prevede aplicarea prevederilor Codului muncii în cazul în care legea aplicabilă speței nu prevede soluționarea chestiunilor apărute.

33. Reieșind din prevederile art.75 din Codul muncii, suspendarea contractului individual de muncă poate interveni în circumstanțe ce nu depind de voința părților, prin acordul părților sau la inițiativa uneia dintre părți. Suspendarea contractului individual de muncă presupune suspendarea prestării muncii de către salariat și a plății drepturilor salariale (salariu, sporuri, alte plăți) de către angajator. Pe toată durata suspendării contractului individual de muncă, drepturile și obligațiile părților, în afară de cele prevăzute la alin.(2), continuă să existe dacă prin actele normative în vigoare, prin convențiile colective, prin contractul colectiv și prin cel individual de muncă nu se prevede altfel.

34. Din prevederile art.76 Codul muncii rezultă că, contractul individual de muncă se suspendă în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de: g) trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești”.

35. Iar, dispozițiile art.78 din Codul muncii statuează că, angajatorul nu este în drept să angajeze alți salariați pentru a-i înlocui pe acei ale căror contracte individuale de muncă au fost suspendate în temeiurile prevăzute la alin.(1) lit.d¹) și e).

36. Aici, reclamanta a precizat că odată cu suspendarea dânzei din funcția deținută, Judecătoria Chișinău nu a numit o altă persoană în funcția de judecător în locul său.

37. De asemenea, potrivit art.83 din Codul muncii, contractul individual de muncă pe durată determinată încheiat pentru perioada îndeplinirii obligațiilor de muncă ale salariatului al cărui contract individual de muncă este suspendat sau care se află în concediul respectiv (art.55 lit.a)) încetează în ziua reînțoarcerii acestui salariat la lucru. Dacă, la expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată, nici una dintre părți nu a cerut încetarea lui și raporturile de muncă continuă de fapt, contractul se consideră prelungit pe durată nedeterminată.

38. Prin analogie, odată ce a fost numită pe un termen de 5 ani, și anume pe o perioadă determinată, iar termenul dat a expirat în perioada în care a fost suspendată din funcție, împuternicirile sale urmau să înceteze cu anularea suspendării, și anume la 10.10.2023.

39. Din 04 februarie 2020 nu a recepționat nicio înștiințare, scrisoare, hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care ar fi fost înștiințată despre expirarea împuternicirilor, ceea ce denotă că, împuternicirile sale s-au păstrat/prelungit pe o perioadă nedeterminată.

40. Din cele menționate, reclamanta a dedus că împuternicirile sale au fost prelungite prin lipsa unui act de expirare a acestora.

41. Prin Legea nr. 246 din 29.07.2022 pentru modificarea unor acte normative, au fost introduse modificări inclusiv la Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, în special la art.9 și 11.

42. Reclamanta a remarcat că în cazul dânzei împuternicirile sale în funcția de judecător nu au expirat, decât până la anularea suspendării din funcția de judecător, iar în cazul dat sunt aplicabile prevederile Legii nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, în vigoare din 26.08.2022 și nicidecum prevederile valabile la data de 04.02.2020.

43. Cu toate acestea, Consiliul Superior al Magistraturii, la emiterea actului administrativ contestat, a aplicat eronat prevederile art.11 din Legea nr.544/1995 și art.19 din Legea nr.947/1996, în vigoare până la 26.08.2022. Or, conform art.74 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, acțiunea actului normativ încetează dacă actul este abrogat.

44. Pe de altă parte, dispozițiile art.19 alin.(1)-(4) din Legea nr.947/1996, modificat prin Legea nr.246 din 29.07.2022, în vigoare din 26.08.2022, prevăd că Consiliul Superior al Magistraturii face propuneri Președintelui Republicii Moldova referitor la numirea în funcția de judecător a candidatelor pentru aceste funcții. Selectarea candidaților pentru funcția de judecător, de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești, se face de către Consiliul Superior al Magistraturii în baza hotărârii colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii privind selectarea candidaților pentru funcția de judecător și hotărârea privind numirea în funcțiile de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești trebuie să fie motivate și se adoptă prin votul deschis al membrilor Consiliului. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii cu propunerea respectivă de numire în funcția de judecător, dosarul personal al candidatului însoțit de curriculum vitae din care să rezulte activitatea lui și de proiectul de decret sau de hotărârea privind numirea în funcție, se înaintează de către președintele Consiliului.

45. Reclamanta a menționat că la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că votarea privind eliberarea din funcție a reclamantului a subminat principiul securității raporturilor juridice, încălcându-se art.6§1 din Convenție. La fel, eliberarea din funcția de judecător a reclamantului a afectat în mare parte relațiile sale cu alte persoane, inclusiv relațiile de natură profesională. De asemenea, a avut impact asupra „sferei private” a acestuia, deoarece pierderea locului de muncă au avut consecințe semnificative asupra bunăstării materiale a

reclamantului și a familiei acestuia. În plus, motivul pentru eliberarea din funcție a reclamantului, și anume încălcarea jurământului judecătoresc, sugera faptul că reputația sa profesională fusese afectată. Rezultă că eliberarea din funcție a reclamantului a constituit o ingerință în exercitarea de către acesta a dreptului la respectarea vieții private, în sensul art.8 din Convenție. Dreptul intern trebuie să aibă dispoziții suficient de previzibile pentru a le furniza persoanelor indicii adecvate privind circumstanțele și condițiile în care autoritățile au dreptul să recurgă la măsuri care le afectează drepturile în temeiul Convenției (C.G. și alții vs. Bulgaria). Dreptul trebuie să ofere un grad de protecție juridică împotriva ingerinței arbitrare a autorităților. Existența unor garanții procedurale specifice este esențială în acest context.

46. Mai mult, Curtea Constituțională în Hotărârea nr.38 din 07 decembrie 2021, a reținut că deși Consiliul este autoritatea care decide numirea în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă, competența în discuție trebuie realizată astfel încât să nu fie compromisă independența judecătorilor. Curtea a precizat că Consiliul nu-și poate folosi competența cu care a fost investit prin Constituție contrar scopului protecției independenței judecătorilor. Deturnarea scopului ar fi contrară activității în serviciul căreia a fost creat și la realizarea căreia Consiliul trebuie să contribuie prin asigurarea protecției independenței justiției, prin autoadministrarea acesteia. Totodată, un grad ridicat de influență în privința carierei judecătorilor poate să compromită structura întregului sistem judecătoresc. Utilizarea abuzivă a marjei discreționare prezintă probleme și sub aspectul asigurării eficienței și calității sistemului judiciar. În acest context, Curtea a notat că este evident că măsura în discuție este susceptibilă, independent de garanțiile ipotetice care pot fi identificate în legislație (acțiunea în contencios administrativ), să conducă la exercitarea de presiuni asupra persoanelor care trebuie să parcurgă procedura de numire în funcție. Așadar, existența acestei marje discreționare nu este rezonabilă atunci când face obiectul unei aprecieri de ansamblu. De altfel, riscul deturnării scopului protecției și susceptibilitatea la influențe externe care ar rezulta din aceste împrejurări face plauzibilă, subminarea încrederii publicului în instanțe. Din aceste motive, având în vedere prejudiciile grave care ar putea rezulta, Curtea a remarcat că independența justiției prevalează în raport cu competența Consiliului Superior al Magistraturii de a mai evalua judecătorii în legătură cu numirea lor în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. Curtea a mai menționat că, atunci când sunt analizate toate aceste elemente, imaginea care se conturează nu este cea a unei protecții sporite a judecătorilor. Ceea ce se evidențiază este o structură care ar putea să protejeze, dar care ar putea, de asemenea, să controleze și, prin urmare, să influențeze. Curtea a subliniat că o concluzie inversă ar submina încrederea în sistemul judecătoresc și ar pava calea pentru folosirea articolului 116

alin.(2) din Constituție ca subterfugiu pentru eludarea articolelor 1 alin.(3), art.20 și art.116 alin.(1) din Constituție.

47. În condițiile în care nu se confirmă de către Inspekția judiciară existența unor probe incontestabile de incompatibilitate a judecătorului cu funcția respectivă, de încălcare de către acesta a legislației sau de încălcare a procedurilor legale de selectare și promovare a lui, în această ipostază membrii Consiliului Superior al Magistraturii nu mai dispun de discreție decizională și sunt obligați să voteze pentru propunerea judecătorului spre numire până la atingerea plafonului de vârstă, concluzie ce rezidă din cadrul național și internațional în materie, consolidat prin hotărârile Curții Constituționale și practica judiciară națională.

48. Reclamanta a notat că la caz prin Hotărârea nr.34/3 din 05.06.2020, în rezultatul susținerii evaluării performanțelor judecătorilor, i s-a acordat calificativul „foarte bine”, iar pe parcursul activității nu a fost sancționată disciplinar, în privința sa nu a existat o sentință de condamnare, astfel că nu cad sub incidența criteriilor prevăzute de art.6 alin.(4) din Legea nr.544/1995.

49. În opinia subiectivă a membrilor CSM pe marginea unei cauze penale, pe marginea căreia există o hotărâre definitivă și executorie, nu poate servi temei de respingere a cererii înaintate, or un astfel de temei nu este prevăzut de lege.

50. La fel, în privința sa nu se atestă probe incontestabile de incompatibilitate, de încălcare a legislației, iar în ședința Plenului din 24.10.2023, membrii CSM, care au votat public împotriva admiterii cererii de propunere, nu au expus motivele pentru votul neacordat, nu au fost ridicate întrebări de integritate care ar afecta imaginea sa în calitate de judecător, iar în aceste circumstanțe erau obligați să voteze pentru propunerea judecătorului spre numire până la atingerea plafonului de vârstă, utilizând abuziv marja discreționară.

51. Cu trimitere la prevederile art.10 alin.(1), art.11 alin.(1) și (2), art.16 alin.(1) și (2), art.17, art.20, art.21 alin.(1)-(3), art.23 alin.(1)-(3), art.29 alin.(1)-(3) din Codul administrativ, reclamanta a indicat că măsura oficială întreprinsă de Consiliul Superior al Magistraturii nu este prevăzută din perspectiva temeiului juridic de către lege, fapt ce contravine art.21 alin.(3) și art.29 din Codul administrativ.

52. La fel, consideră că nu este clar scopul legitim urmărit de către Consiliul Superior al Magistraturii prin adoptarea hotărârii de respingere a cererii privind numirea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

53. Cu referire la art.206 alin.(1) lit.a) și c), art.209 alin.(1) lit.a), b), art.224 alin.(1) lit.b), reclamanta rezumă că hotărârea din 24.10.2023 a CSM este una neîntemeiată și ilegală, fapt pentru care necesită a fi anulată, or, în situația dânzei candidatura sa urma doar a fi propusă Președintelui RM pentru numire, până la atingerea plafonului de vârstă, prin prisma

prevederilor legale la momentul emiterii actului contestat, și nicidecum prin prisma prevederilor abrogate la acel moment.

54. În contextul enunțat, Tizu Svetlana a solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat, anularea hotărârii din 15 septembrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a fost respinsă cererea sa privind confirmarea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă și s-a propus eliberarea din funcția de judecător al Judecătoriei Chișinău, cu obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită act administrativ individual favorabil (hotărâre), prin care să fie acceptată cererea sa privind confirmarea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

55. *La 08 noiembrie 2023*, Tizu Svetlana a depus cerere prin care a solicitat suspendarea executării Hotărârii CSM din 24 octombrie 2023, până la emiterea unei hotărâri definitive pe caz, iar la 13 noiembrie 2023 a depus cerere de completare a cererii de suspendare a actului administrativ contestat (f.d.23-27, 38-40).

56. *La 13 noiembrie 2023*, prin intermediul poștei electronice, Tizu Svetlana a depus cerere de concretizare a acțiunii, specificând că solicită anularea Hotărârii din 24 octombrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a fost respinsă cererea dânzei cu privire la confirmarea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă și s-a propus Președintelui Republicii Moldova eliberarea ei din funcția de judecător al Judecătoriei Chișinău, cu obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a emite în privința dânzei a unui act administrativ individual favorabil (hotărâre) privind acceptarea cererii sale privind confirmarea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă (f.d.41).

57. *La 05 decembrie 2023*, prin intermediul poștei electronice, Tizu Svetlana a depus cerere de completare a motivelor acțiunii, cu referire nemijlocită la argumentele invocate în hotărârea nr.474/20 din 24.10.2023 a CSM, a indicat că este eronată concluzia pârâtului precum că la moment situația în privința dânzei este similară unui candidat la funcția de judecător, deoarece în susținerea acesteia nu au fost invocate prevederi legale ce ar stabili cu certitudine că, la etapa dată este doar un candidat (f.d.44-53).

58. Reclamanta a indicat că Legea privind statutul judecătorului nu prevede situația în care termenul de 5 ani pentru care persoana a fost numită în funcția de judecător, expiră în cadrul termenului de suspendare a acestuia din funcția deținută (situație analogică cu cea a dânzei).

59. Potrivit art.2 din Codul muncii, prezentul cod reglementează totalitatea raporturilor individuale și colective de muncă, controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, jurisdicția muncii, precum și alte raporturi legate nemijlocit de raporturile de muncă. Prezentul cod se aplică și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative.

60. Norma vizată prevede aplicarea prevederilor Codului muncii în cazul în care legea aplicabilă speței nu prevede soluționarea chestiunilor apărute.

61. Cu trimitere la prevederile art.75,76 și 78 din Codul muncii, reclamanta a menționat că odată cu suspendarea sa din funcția deținută, Judecătoria Chișinău nu a numit o altă persoană în funcția de judecător în locul său.

62. Cu referire la art.83 din Codul muncii, Tizu Svetlana a notat că prin analogie, odată ce a fost numită pe un termen de 5 ani, și anume pe o perioadă determinată, iar termenul dat a expirat în perioada în care a fost suspendată din funcție, împuternicirile sale urmau să înceteze odată cu anularea suspendării, și anume la 10.10.2023.

63. La acest aspect, reclamanta a accentuat că din 04.02.2020 nu a recepționat nicio înștiințare, hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii prin care ar fi fost înștiințată despre expirarea împuternicirilor, ceea ce denotă că împuternicirile sale au fost păstrate/prelungite pe o perioadă nedeterminată.

64. De fapt, împuternicirile sale au fost prelungite prin lipsa unui act de expirare al acestora, iar prin cele invocate la pct.76-77 din hotărârea contestată se deduce concluzia pe marginea situației din speță, or, dânsa cade sub incidența prevederilor Legii privind statutul judecătorului în vigoare din 26.08.2022.

65. Potrivit pct.6 din Legea privind statutul judecătorului, se consideră că nu are reputație ireproșabilă, în sensul alin. (1), și nu poate candida la funcția de judecător persoana care: e) are interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

66. Reieșind din norma vizată doar Agenția Națională de Integritate deține competența legală de a constata integritatea unui candidat la funcția de judecător.

67. La caz, în privința dânsei nu a fost solicitat și, corespunzător, elaborat act de către Agenția Națională de Integritate, cu atât mai mult prin care să se constate că nu este integră.

68. În circumstanțele date concluzia pârâtului expusă la pct.88 din hotărârea contestată, este una formală și declarativă, deoarece nu există probe în acest sens.

69. În ședința CSM din 24.10.2023, a menționat că discuțiile despre cauza vizată au avut loc sub formă de consultație, fără a comunica date concrete, iar pretinsa „divulgare a secretului deliberării”, la fel, a avut o tentă de consultație, pentru a se convinge că soluția care urma a fi adoptată este una legală. Corespunzător nu a discutat cu persoane terțe la direct despre cauza avută în procedură, ceea ce denotă că opinia expusă în sensul dat este doar una subiectivă, fără a intra în esență pe marginea circumstanțelor

comunicate de către dânsa. Mai mult, pe marginea circumstanțelor date a fost pornită și o procedură disciplinară.

70. Reclamanta consideră ca fiind neîntemeiată opinia membrului Consiliului Superior al Magistraturii, Guzun Ion, prin care a fost de acord cu soluția emisă, or, nu a contestat-o.

71. A menționat că la caz nu a stopat pe nimeni de a examina circumstanțele care în opinia unui fost membru al CSM constituiau abatere disciplinară, însă nici nu este obligată de a demonstra nevinovăția sa.

72. Totodată, Tizu Svetlana a notat că din momentul anulării suspendării sale din funcție, atât dânsa cât și alți colegi care nu-și pot exercita atribuțiile de serviciu, în legătură cu expirarea termenului de 5 ani pentru care au fost numiți, redactează acte judecătorești pentru alți colegi, care dacă și suferă careva modificări, atunci acestea sunt minore, însă nimeni nu-i învinovățește de faptul că folosesc proiecte de acte deja redactate. În timp ce în cazul dânzei a fost recunoscută vinovată de acest fapt și indirect condamnată.

73. Din luna mai 2017 - până la 23.10.2023, a activat fără asistent, iar din luna iunie 2018, inclusiv, fără grefier, astfel, folosirea unui proiect nu a fost o acțiune intenționată cu un anumit scop, dar a fost apreciat drept un ajutor, din necesitate. Mai mult, folosirea unui proiect nu poate fi echivalată cu lipsa integrității, întrucât prezența sau lipsa integrității poate fi stabilită doar printr-un Act de constatare emis de Agenția Națională de Integritate.

74. În viziunea reclamantei a fost denigrată de către Consiliul Superior al Magistraturii, care a concluzionat că nu se bucură de o reputație ireproșabilă, fără a invoca măcar un singur argument în sensul dat, în special pe ce probe s-au bazat.

75. La materialele dosarului personal deținut de către CSM, nu există probe ce ar expune părerea publică asupra propriei persoane. Mai mult, nu cunoaște niciun membru al CSM, fapt ce denotă că aceștia nici nu se pot expune pe marginea reputației sale.

76. În circumstanțele enunțate, reclamanta apreciază pur subiectivă, neîntemeiată și declarativă concluzia dată de pârât în hotărârea contestată, doar pentru a o denigra și de a-și întemeia poziția adoptată pe caz.

77. În același timp, reclamanta nu neagă faptul că judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, act sau manifestare care ar putea să pericliteze efectiv încrederea în imparțialitatea și independența sa, însă nu și-a permis niciodată să admită astfel de fapte, iar acțiunile negative sau ilegale ale persoanelor terțe îndreptate în împotriva dânzei, nu pot fi puse pe seama sa.

78. Reclamanta consideră că hotărârea contestată conține doar opinii subiective și învinuiri neîntemeiate. Respectiv, actul administrativ individual defavorabil contestat, nu conține în sine o motivare completă, clară, cu trimiteri la probe incontestabile de incompatibilitate a sa pentru

numirea până la atingerea plafonului de vârstă, de încălcare de către aceasta a legislației sau de încălcare a procedurilor legale de selectare și promovare.

79. În speță, Consiliul Superior al Magistraturii nu și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege, iar această încălcare se materializată prin faptul că actul administrativ contestat a fost emis cu încălcarea procedurii stabilite, ceea ce poartă un caracter neproportional scopului urmărit, fapt ce denotă și ilegalitatea lui în fond, prin prisma art.141 alin.(1) din Codul administrativ.

80. În viziunea reclamantei, Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 24.10.2023, urmează a fi anulată pentru faptul că nici nu urma să fie supusă procedurii date, dar și pentru faptul că autoritatea publică nu a îndeplinit procedura de emitere a actului administrativ individual și anume, cea de motivare, or, persoana interesată ale cărei drepturi sunt vizate urmează să cunoască motivele respingerii cererii sale și nicidecum doar o poziție subiectivă în lipsa unor probe.

81. La caz, Consiliul Superior al Magistraturii, într-adevăr deține un drept discreționar la luarea deciziei privind numirea judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă de 65 ani, deoarece fiecare membru al CSM votează discreționar, însă acest drept trebuie înțeles din motivarea deciziei, trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea acestui drept discreționar, însă la caz, aceste puncte de vedere lipsesc.

82. Consiliul Superior al Magistraturii în hotărârea sa de respingere a cererii cu privire la înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător, până la atingerea plafonului de vârstă, nu și-a motivat soluția de respingere, or, în prezent în privința sa există o hotărâre definitivă și executorie, prin care a fost achitată de sub învinuirile aduse, nefiind atrasă nici la răspundere disciplinară.

83. Prin urmare, se atestă că Consiliul Superior al Magistraturii nu și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege, iar această încălcare se materializată prin faptul că actul administrativ contestat a fost emis cu încălcarea procedurii stabilite, ceea ce poartă un caracter neproportional scopului urmărit, fapt ce denotă și ilegalitatea lui în fond, prin prisma art.141 alin.(1) Cod administrativ. Obligația de motivare a refuzului de reconfirmare în funcție prevăzută de art.11 alin.(4) din Legea cu privire la statutul judecătorului, reprezintă o garanție esențială pentru asigurarea independenței judecătorului.

84. Cu trimitere la art.225 lin.(2) și art.137 alin.(1)-(4) din Codul administrativ, reclamanta a subliniat că, autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar. Acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară convenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art.137 alin.(1) din Codul administrativ, potrivit căruia autoritățile publice „trebuie” să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

85. Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii era obligat prin lege să își exercite discreția, însă fără erori discreționare.

86. Distinct, reclamanta a precizat că prin Hotărârea Curții Constituționale nr.38 din 07 decembrie 2021 „Pentru interpretarea articolelor 1 alin.(3), 20 și 116 alin.(1) și (2) din Constituție și controlul de constituționalitate al articolului 11 alin.(1) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului”, s-au admis parțial sesizările depuse de Sergiu Litvinenco, deputat în Parlament, și de Nicolae Pasecinic, parte în dosarul nr.3-10/21, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

87. Având în vedere această hotărâre a Curții Constituționale, reclamanta deduce că la data emiterii actului administrativ individual contestat, Consiliul Superior al Magistraturii urma să supună examinării cererea depusă prin prisma condițiilor obligatorii care se desprind din hotărârea Curții, și anume: (i) să stabilească dacă există suspiciuni rezonabile care pun la îndoială integritatea judecătorului sau de încălcare a legislației de către acesta; (ii) să sesizeze Inspekția Judiciară în vederea efectuării unui control suplimentar al candidatului, și în dependență de rezultatele controlului, în caz de confirmare a suspiciunilor – să respingă cererea judecătorului, iar în caz de neconfirmare a suspiciunilor – să asigure numirea judecătorului în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.

88. În Hotărârea *Guðmundur v. Islanda [MC]*, din 01 decembrie 2020, care reprezintă o hotărâre-cadru privind independența judecătorilor, Curtea Europeană a constatat existența unei încălcări a procedurilor stabilite în dreptul național pentru numirea judecătorilor, pentru că autoritățile angajate în procesul de numire a judecătorilor, în special executivul, au compromis integritatea procesului de numire. Viciile stabilite vizau afectarea procedurii de numire a judecătorilor, care urmărea să limiteze influența executivului (prin implicarea unui Comitet de evaluare) și, prin urmare, să consolideze independența puterii judecătorești din Islanda. Astfel, având în vedere aceste elemente, Curtea Europeană a conchis că numirea judecătorilor s-a desfășurat în detrimentul încrederii pe care sistemul judiciar trebuie să-l inspire publicului într-o societate democratică (§§283 și 289). În aceeași cauză, cu referire la exigențele impuse de standardul unui tribunal instituit de lege, Curtea Europeană a reținut că tribunalul este caracterizat de funcția sa judiciară, trebuind să îndeplinească și o serie de exigențe instituționale cum ar fi independența, imparțialitatea și securitatea mandatului membrilor săi. Mai mult, ea a precizat că noțiunea de tribunal presupune ca acesta să fie compus din judecători selectați pe bază de merit printr-un proces riguros, care să asigure faptul că au fost numiți cei mai calificați candidați – atât în termeni de competență tehnică, cât și în termeni de integritate morală. Cu cât mai sus este situat un tribunal în ierarhia judecătorească, cu atât mai exigente trebuie să fie criteriile de selecție.

89. La caz, reclamanta consideră că cererea de propunere pentru numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, a fost

respinsă de Consiliul Superior al Magistraturii, pe motiv că, judecătorul nu corespunde exigenței de „a se bucura de o bună reputație, de a fi integru, de a fi vertical și corect”.

90. Argumentele CSM expuse în motivarea hotărârii contestate derivă din aprecierea subiectivă a unor circumstanțe de fapt, care nu au fost constatate de către organele din subordinea Consiliului Superior al Magistraturii, precum și nici de către pârât.

91. Reclamanta a notat că a fost supusă de două ori evaluării, fiindu-i atribuit calificativul „foarte bine”, iar Inspekția judiciară nu a constatat abateri de ordin disciplinar sau de etică admise de către dânsa în exercitarea atribuțiilor funcționale, situație ce denotă în mod cert, că concluziile Consiliului Superior al Magistraturii, sunt în contradicție cu materialele administrate la dosarul administrativ.

92. La acest aspect, Svetlana Tizu a reiterat concluziile expuse la pct.66-68 de Curtea Constituțională în hotărârea nr.38, menționată supra și anume: „66. Curtea reține că legile în discuție instituie un colegiu specializat pentru evaluarea performanțelor judecătorilor. În esență, acest organism asigură autoadministrarea judecătorească, fiind alcătuit dintr-o majoritate calificată de membri judecători, aleși prin metode care asigură cea mai largă reprezentare a acestora (articolul 15 din Legea nr.154 din 5 iulie 2012). Potrivit cadrului normativ relevant, colegiul de evaluare a judecătorilor exercită competența îndeplinirii de către judecători a condițiilor funcției deținute sau ale funcției la care pretind pe parcursul carierei lor. Curtea reține că evaluarea performanțelor judecătorilor se realizează în mod periodic sau extraordinar. Evaluarea periodică se face o dată la trei ani. În cazul în care judecătorul este evaluat cu calificativul „insuficient”, el este supus evaluării extraordinare în termenul stabilit de colegiul de evaluare. Calificativul „insuficient” obținut la două evaluări consecutive constituie un motiv pentru demararea procedurii de eliberare din funcție a judecătorului, indiferent dacă este numit pe un termen de cinci ani sau până la atingerea plafonului de vârstă. Totodată, judecătorul este supus evaluării extraordinare și în cazul numirii în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. Totodată, art.14 din Lege reglementează limitele evaluării, metodologia, termenul, criteriile, indicatorii de performanță a activității judecătorilor, sursele de informare, precum și mijloacele de colectare a informațiilor necesare evaluării performanțelor judecătorilor. Mai mult, alineatul (3) al aceluiași articol stabilește că evaluarea performanțelor judecătorului trebuie să respecte principiul corectitudinii juridice și al așteptărilor legitime și să asigure condiții pentru o evaluare obiectivă și multidimensională a activității profesionale a judecătorilor. Privite la modul abstract și extrase din orice context, aceste prevederi par să asigure independența judecătorilor și să excludă orice aparențe în măsură să afecteze încrederea publicului în independența puterii judecătorești. Astfel, atât timp cât numirea judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă implică reguli stricte, standardul

independenței este respectat (§§18-26 supra). Prin stabilirea unor proceduri transparente și obiective de accedere în funcția de judecător, normele în discuție urmăresc să asigure protecție încrederii publicului în independența sistemului judecătoresc (a se vedea, a pari, HCC nr.18 din 10 iulie 2021, §52).”

93. Aceste concluzii din hotărârea Curții Constituționale, denotă cert caracterul neîntemeiat și abuziv al motivării expuse în actul administrativ individual defavorabil în privința sa, or, membrii Consiliului Superior al Magistraturii au pus la dubiu hotărârile emise de Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, fapt ce este inadmisibil, de vreme ce aceste hotărâri nu au fost contestate în modul stabilit de lege și nu au fost anulate.

94. Reclamanta rezumă că hotărârea Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor constituie un act administrativ individual incontestabil conform art.30 și 140 din Codul administrativ și obligatoriu conform art.139 alin.(4) din Codul administrativ pentru orice persoană, orice autoritate publică, inclusiv pentru Consiliul Superior al Magistraturii, prin urmare, Consiliul Superior al Magistraturii nu ar trebui să aibă competența să schimbe singur calificativul oferit ca urmare a evaluării extraordinare a performanțelor, decât doar atunci când solicitantul se află în prezența unor impedimente legale, cum ar fi incompatibilitatea, lipsa caracterului ireproșabil constatat sau nerespectarea procedurii de evaluare.

95. La caz, astfel de condiții nu au fost întrunite. Prin urmare, puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este necesar. În așa fel, o măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: are un scop legitim; este potrivită; necesară și rezonabilă.

96. În contextul expus, reclamanta conchide că măsura oficială întreprinsă de Consiliul Superior al Magistraturii în privința dânzei, nu este întemeiată.

97. Respectiv, odată ce a fost supusă evaluării până la intervenirea modificărilor în Legea privind statutul judecătorului, aprecierea repetată și total inversă de către Consiliul Superior al Magistraturii este inadmisibilă, or, în perioada vizată nici nu a activat, fapt ce denotă subiectivismul pârâtului în examinarea cazului. Totodată, conform art.17 lit.b) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544 din 20 iulie 1995, independența judecătorului este asigurată și prin procedeul de numire, suspendare, demisie și eliberare din funcție.

98. Reclamanta consideră că Legea fundamentală și cadrul normativ constituțional al termenului inițial de 5 ani pentru care este numit judecătorul, nu oferă ulterior un drept discreționar Consiliului Superior al Magistraturii de a nu reconfirma judecătorul în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, decât în anumite împrejurări de ordin obiectiv, care după cum se reține din speță - lipsesc. Or, Consiliul Superior al Magistraturii nu este îndreptățit să refuze propunerea pentru reconfirmarea în funcție,

decât dacă a constatat că judecătorul nu merită să mai facă parte din corpul judecătoresc, conform motivelor expres prevăzute de lege.

99. Chiar și în situația în care ar urma să fie supusă procedurii vechi de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, nu ar fi plasată în situația în care să-i fie refuzată cererea, or, probe ce ar confirma că nu merită să mai facă parte din corpul judecătoresc, conform motivelor expres prevăzute de lege, lipsesc.

100. În opinia Svetlanei Tizu temeiurile de fapt și de drept indicate în conținutul hotărârii contestate din 24.10.2023 contravin reglementărilor legale în vigoare, iar oportunitatea actului administrativ nu justifică încălcările de lege admise la emiterea acestuia.

101. Afară de aceasta, reclamanta consideră că membrul Consiliului Superior al Magistraturii, Sergiu Caraman prezintă o poziție discreționară de la caz la caz, or, în cazul judecătorului L.C. a considerat o deviere de la prevederile legale la exprimarea votului discreționar la soluționarea cererii vizate, fără careva argumente legale, în timp ce în cazul dânzei nemijlocit a admis personal o astfel de deviere, ceea ce contravine legii. Or, în cazul în care membrii CSM au votat împotriva admiterii cererii înaintate, urmau să sesizeze Inspekția Judiciară în vederea desfășurării unui control suplimentar, pentru a se asigura că, opinia sa este una întemeiată, măsuri care nu au fost întreprinse, ceea ce contrazice prevederilor legale și constatările Curții Constituționale, prin ce au fost încălcate drepturile sale constituționale.

102. Distinct a remarcat că, judecătoarei V.H., vizată în aceeași cauză penală, i-a fost admisă cererea privind propunerea Președintelui RM pentru numirea în funcția de judecător, până la atingerea plafonului vârstă. Mai mult, vizarea judecătoarelor G.M. și L.B. în aceeași cauză penală, la fel, nu a constituit un impediment pentru a le repune în funcțiile ocupate anterior. Iar, O.L. – ex-judecător al Curții de Apel Chișinău, la moment deține funcția de inspector-judecător în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

103. Cele menționate în mod suplimentar denotă o poziție discreționară a membrilor CSM de la caz la caz, iar actul administrativ individual emis în privința sa urmează a fi retras ca fiind emis contrar legii.

104. În viziunea reclamantei, Consiliul Superior al Magistraturii nu și-a îndeplinit obligațiile sale cu bună credință de a motiva temeiurile respingerii cererii înaintate, a invocat argumente subiective, neîntemeiate și declarative, în lipsa unor probe, or, după cum s-a stabilit supra, organul de autoadministrare judecătorească nu a stabilit prin probe incontestabile de incompatibilitate a dânzei cu funcția respectivă, de încălcare a legislației sau de încălcare a procedurilor legale de selectare și promovare a ei, din care motive Consiliului Superior al Magistraturii urmează să-și retragă hotărârea emisă din 24.10.2023. Cu atât mai mult că, nici nu urma să fie expusă unei asemenea proceduri, deoarece cade sub incidența Legii privind statutul judecătorului de după modificări, și anume 26.08.2022, în temeiul motivelor invocate în cererea din 11.08.2023 adresată CSM.

105. *La 07 decembrie 2023*, prin intermediul poștei electronice, Tizu Svetlana a depus cerere de completare a acțiunii, invocând că la 04.12.2023 a recepționat doar hotărârea motivată nr.474/20 din 24.10.2023 a CSM, deși în ședința din 24.10.2023, membrul CSM – Maria Frunze a invocat opinie separată. Faptul dat se confirmă inclusiv prin hotărârea plasată pe site-ul www.csm.md, care conține doar însăși hotărârea și nu conține opinia separată, care urma a fi anexată la aceasta. Astfel, odată cu aducerea la cunoștință a hotărârii motivată nr. 474/20 din 24.10.2023, urma să-i fie adusă la cunoștință și opinia separată, emisă pe caz (f.d.78-80).

106. În circumstanțele date, în lipsa opiniei separate, consideră că este încălcat dreptul său la apărare, or, aceasta urmează a conține argumente suplimentare în susținerea poziției mele de apărare, inclusiv, cele ce ar putea condiționa suspendarea executării hotărârii date.

107. *La 06 februarie 2024*, prin intermediul poștei electronice, Tizu Svetlana a mai depus cerere de completare a acțiunii, invocând că la 26.10.2023 s-a adresat CSM cu o cerere privind retragerea actului administrativ individual ilegal defavorabil, prin care a solicitat retragerea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii din 24.10.2023, pe motivele invocate în conținutul cererii. Ulterior la 21.12.2023, s-a adresat CSM cu cerere de completare a motivelor de fapt și de drept iar prin hotărârea CSM din 16.01.2024 s-a hotărât de a respinge cererea sa privind retragerea actului administrativ individual ilegal defavorabil din 24.10.2023 (f.d.97-99).

108. În contextul respectivei cereri, Svetlana Tizu a solicitat anularea actului administrativ defavorabil emis de Consiliul Superior al Magistraturii din 24.10.2023 și obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită act administrativ individual favorabil (hotărâre) privind acceptarea cererii sale privind confirmarea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă; anularea actului administrativ defavorabil emis de Consiliul Superior al Magistraturii din 16.01.2024, prin care s-a respins cererea sa privind retragerea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii din 24.10.2023; obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită act administrativ individual favorabil, hotărâre privind retragerea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii din 24.10.2023.

109. *La 16 februarie 2024*, prin intermediul poștei electronice, Tizu Svetlana a mai depus cerere de completare a motivelor acțiunii, invocând de fapt argumente similare celor expuse în cererile anterioare de completare și concretizare a pretențiilor din acțiune (f.d.107-110).

110. *La 13 martie 2024*, prin intermediul poștei electronice, Tizu Svetlana a mai depus cerere de completare a acțiunii, invocând că la 20 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice a recepționat hotărârea CSM nr.15/2 din 16 ianuarie 2024. În motivarea acesteia pârâtul a menționat că hotărârea din 24 octombrie 2023 a fost emisă legal (f.d.130-132).

111. În viziunea reclamantei hotărârea din 16 ianuarie 2024 a CSM este una neîntemeiată și ilegală, deoarece pârâtul nu s-a expus deloc pe

marginea argumentelor sale și a reprezentatului său în susținerea cererii de revocare a actului administrativ individual defavorabil, fapt ce denotă că nu a fost auzită, fapt ce contravine art.6 CtEDO, or, orice hotărâre trebuie să fie motivată și să conțină răspuns la toate argumentele invocate, fapt ce nu se atestă la caz.

112. Între timp a recepționat răspunsul din 08 februarie 2024 a Președintelui țării potrivit căruia actul normativ care a exclus competența Președintelui Republicii Moldova de a decide eliberarea din funcție a judecătorilor nu conține norme tranzitorii care să permită aplicarea ultraactivă a prevederilor în vigoare până la 26 august 2022. În lipsa unor dispoziții tranzitorii, speța este guvernată de principiul aplicării imediate a legii noi, potrivit căreia de la data intrării în vigoare a legii, acesta se aplică tuturor actelor, faptelor și situațiilor juridice în curs de constituire, modificare sau stingere, precum și efectelor viitoare ale unor situații juridice anterior născute, dar neconsumate la data intrării în vigoare a legii noi. Astfel, potrivit art.25 alin.(2) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, eliberarea din funcție a unui judecător este decisă prin hotărâre de către Consiliul Superior al Magistraturii, fără a mai fi necesară emiterea unui decret al Președintelui Republicii Moldova.

113. Reclamanta a precizat că situația din prezentul litigiu nu cade sub incidența prevederilor Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului în vigoare până la 26 august 2022, or, anularea suspendării sale din funcție, cât și expirarea de facto a împuternicirilor sale a avut loc după intrarea în vigoare a legii menționate la 26 august 2022, argument neglijat de către pârât.

114. Cu trimitere la art.11 alin.(1) din Legea nr.544/1995, cu modificările în vigoare din 26 august 2022, reclamanta a remarcat că judecătorii se numesc în funcție din rândul candidaților selectați în urma concursului de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Judecătorii sunt numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani.

115. În contextul enunțat, Tizu Svetlana consideră că hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii nr.474/30 din 24 octombrie 2023 și nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 sunt neîntemeiate și ilegale, din care motiv urmează a fi anulate.

116. Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta Tizu Svetlana a prezentat susținerile verbale în formă scrisă, prin care a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând admiterea acțiunii în sensul formulat, anularea hotărârii din 24 octombrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care s-a respins cererea privind propunerea candidaturii sale Președintelui Republicii Moldova de numire/reconfirmare în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă; obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită act administrativ individual favorabil prin care să fie numită în funcția de judecător până la atingerea plafonului de

vârstă în cadrul Judecătoriei Chișinău, în temeiul art.11 alin.(1) din Legea nr.544/1995, în vigoare din 26 august 2022, art.53 alin.(2) din Codul administrativ sau alternativ înaintarea propunerii către Președintele Republicii Moldova de numire/reconfirmare în funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Centru până la atingerea plafonului de vârstă; în cazul respingerii primei cerințe să fie anulată hotărârea din 16 ianuarie 2024 a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care s-a respins cererea sa privind retragerea hotărârii din 24 octombrie 2023 a CSM și obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită hotărâre privind retragerea hotărârii de către Consiliul Superior al Magistraturii din 24 octombrie 2023 (f.d.172-190).

ASPECTE DE PROCEDURĂ LA EXAMINAREA ACȚIUNII:

117. Prin încheierea din 17 mai 2024 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea depusă de Tizu Svetlana cu privire la suspendarea executării hotărârii nr.474/30 din 24 octombrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii (f.d.161-166).

ARGUMENTELE PĂRĂTULUI:

118. *La 05 aprilie 2024*, Consiliul Superior al Magistraturii a depus referință la acțiunea depusă de Tizu Svetlana, considerând acțiunea ultimei ca fiind neîntemeiată și pasibilă de a fi respinsă (f.d.143-155).

119. În susținerea referinței Consiliul Superior al Magistraturii a invocat că prin cererea adresată Consiliului Superior al Magistraturii din 09 august 2023, reclamanta Svetlana Tizu a solicitat numirea în funcția de judecător, până la atingerea plafonului de vârstă. Chestiunea respectivă a fost inclusă în agenda ședinței Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 30 din 24 octombrie 2023.

120. La ședința Plenului CSM s-au prezentat 7 membri din cei 9 aflați în exercițiul funcției, ședința fiind declarată deliberativă. Ca urmare a aprobării Agendei ședinței nr.30 din 24 octombrie 2023 cu votul unanim a membrilor prezenți, s-a purces la examinarea chestiunilor.

121. Cu 2 voturi pro și 5 voturi împotriva, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, prin hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 a respins cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău privind înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

122. Svetlana Tizu nefiind de acord cu hotărârea menționată, la 08 noiembrie 2023 a contestat-o la Curtea Supremă de Justiție, susținând că actul administrativ individual favorabil a fost emis cu încălcarea procedurii și a normelor de drept material.

123. Consiliul Superior al Magistraturii a reținut că potrivit art.116 alin.(2) din Constituție (în vigoare până la 01 aprilie 2022), judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii. Judecătorii care au susținut concursul sunt numiți în funcție pentru prima dată pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.

124. Pârâtul a reiterat că în condițiile art.123 din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători.

125. Modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii se stabilește prin lege organică.

126. Potrivit art.6 alin.(1) și (4) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statul judecătorului, la funcția de judecător poate candida persoana cu o reputație ireproșabilă, care deține cetățenia Republicii Moldova, are domiciliul în țară și întrunește următoarele condiții: a) are capacitate de exercițiu; b) are diplomă de studii superioare de licență și diplomă de studii superioare de maștera în domeniul dreptului sau un alt act de studii în domeniul dreptului echivalent acestora, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor; c) a absolvit Institutul Național al Justiției sau are vechimea în muncă prevăzută la alin.(2); d) nu are antecedente penale; e) cunoaște limba de stat; f) corespunde cerințelor de ordin medical pentru exercitarea funcției; g) a fost supusă testării cu utilizarea detectorului comportamentului simulat (poligrafului). Se consideră că nu are reputație ireproșabilă, în sensul alin. (1), și nu poate candida la funcția de judecător persoana care: a) are antecedente penale, inclusiv stinse, sau a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de grațiere; b) a fost concediată din organele de drept din motive compromițătoare sau a fost eliberată, din aceleași motive, din funcțiile specificate la alin.(2); c) are un comportament incompatibil cu normele Codului de etică al judecătorilor sau desfășoară activitate incompatibilă cu normele acestui cod; d) a fost sancționată disciplinar pentru nerespectarea prevederilor art.7 alin.(2) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale; e) are interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.

127. Reieșind din prevederile art.11 alin.(1) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statul judecătorului, judecătorii judecătoriilor și judecătorii curților de apel se numesc în funcție, din numărul candidaților selectați prin concurs, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Candidații selectați, care întrunesc condițiile specificate la art.6, se numesc în funcția de judecător inițial pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii sunt numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani.

128. La caz, Svetlana Tizu a fost numită în funcția de judecător prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1449-VII din 04 februarie 2015, la Judecătoria Centru, mun.Chișinău, pe un termen de 5 ani în conformitate cu prevederile art.116 alin.(1) din Constituție, în redacția anului 2015.

129. Respectiv, la data de 04 februarie 2020, a expirat termenul de 5 ani de numire inițial în funcție a judecătorului Svetlana Tizu.

130. Pârâtul a reținut că prin hotărârea nr.458/22 din 23 octombrie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii, a fost admisă sesizarea Procurorului General și s-a dat acordul la efectuarea acțiunilor de urmărire penală - percheziția, aducerea silită, reținerea și arestarea în privința judecătoarei Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) din Codul penal. Totodată, Svetlana Tizu a fost suspendată din funcția de judecător până la rămânerea definitivă a hotărârii în cauza respectivă.

131. Svetlana Tizu în cererea de chemare în judecată a invocat că prin analogia legislației muncii, în situația în care a fost numită pe un termen de 5 ani, și anume pe o perioadă determinată, iar termenul dat a expirat în perioada în care a fost suspendată din funcție, împuternicirile sale urmau să înceteze odată cu anularea suspendării, adică din 10 octombrie 2023, conform hotărârii nr.436/27 a Consiliului Superior al Magistraturii. Iar, drept urmare la momentul încetării împuternicirilor sale (anul 2023), în privința sa operează modificările efectuate prin Legea nr.120 din 23 septembrie 2021, în vigoare din 01 aprilie 2022.

132. Consiliul Superior al Magistraturii a apreciat critic acest raționament al reclamantei Svetlana Tizu, or, relațiile de muncă a judecătorilor la capitolul numire și situațiile de carieră sunt suficient de clar și precis descrise în Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, aceste prevederi, derivând din faptul că judecătorul deține un statut special de demnitate publică. Normele legale date, precum și interpretările Curții Constituționale sunt suficient de clare și previzibile la acest capitol (a se vedea și argumentele de mai sus *Gudmundur Andri Astrââsson v. Islanda*).

133. Astfel că, aplicarea normelor Codului muncii după modelul propus de către reclamanta Svetlana Tizu ar echivala cu o încălcare a normelor constituționale care prevăd expres modul de numire în funcția de judecător.

134. Consiliul Superior al Magistraturii consideră eronată și afirmația reclamantei precum că împuternicirile sale au fost prelungite prin lipsa unui act de expirare a acestora, or, în situația din speță Consiliul s-a expus asupra carierei (numire) Svetlanei Tizu, ale cărei împuterniciri au expirat la 04 februarie 2020, drept urmare a întrunirii legale a noii componente a Consiliului Superior al Magistraturii, și, respectiv a anulării suspendării din funcție a Svetlanei Tizu.

135. La acest aspect, Curtea Constituțională în hotărârea nr.9 din 7 aprilie 2022 pentru controlul constituționalității Legii nr.26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, la §§34-36, a constatat că prevederile art.15 alin.(12) din Legea nr.26 din 10 martie 2022 ar putea perturba echilibrul între condiția asigurării independenței judecătorilor și condiția evitării autoguvernării corporatiste în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Aceste prevederi stabilesc că, pentru perioada de timp de până la data întrunirii legale a noii componente a Consiliului Superior al Magistraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor, pentru a nu permite disfuncționalități în exercitarea de către consiliile menționate a atribuțiilor stabilite prin constituție Republicii Moldova, hotărârile acestor consilii vor fi adoptate în conformitate cu dispozițiile Codului administrativ ce reglementează emiterea actelor administrative.

136. Relevante sunt și expunerile Curții Constituționale din hotărârea nr.38 din 07 decembrie 2021, unde a reținut că competența Consiliului Superior al Magistraturii de a numi judecătorii în funcție până la atingerea plafonului de vârstă putea fi dedusă pe baza principiului autoadministrării judecătorești, precum și pe baza textului „se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii” din articolul 116 alin.(2) din Constituție (§69). Curtea a notat că art.116 alin.(2) din Constituție, (în redacția de până la 07 decembrie 2021, prevedea după textul menționat că judecătorii care au susținut concursul sunt numiți în funcție pentru prima dată pe un termen de cinci ani. După expirarea termenului de cinci ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. Totuși, amendamentele constituționale operate prin Legea nr.120 din 23 septembrie 2021 au exclus termenul inițial de cinci ani de numire a judecătorilor instanțelor judecătorești prevăzut de articolul 116 alin.(2) din Constituție.

137. Prin urmare, după 01 aprilie 2022, atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la numirea judecătorilor în funcție până la atingerea plafonului de vârstă nu mai pot fi deduse din prevederile constituționale. Competența în discuție a fost prevăzută, în scop tranzitoriu, în Legea nr.47 din 10 martie 2022 pentru modificarea articolului 13 din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.

138. Potrivit acestei legi, Consiliul Superior al Magistraturii va înainta Președintelui Republicii Moldova propunerile de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă pentru: (1) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat la data intrării în vigoare a legii, dar nu au fost supuși evaluării extraordinare a performanțelor, prevăzută la articolul 13 alin.(4) lit.a) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea

performanțelor și cariera judecătorilor; (2) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat până la data de 01 aprilie 2022.

139. În Opinia comună nr.983/2020 privind modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova, Comisia de la Veneția și Directoratul General Drepturile Omului și Statutul de Drept al Consiliului Europei au precizat că toate deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie bazate pe merit, cu aplicarea criteriilor obiective stabilite în cadrul normativ. Deși aceste prevederi sunt destul de declarative, ele oferă linii directoare valoroase procedurilor de dezvoltare a carierei care urmează a fi specificate de lege și sunt binevenite (Veneția, 20 martie 2020, §33) [CDL-AD(2020)001].

140. Prevederile art.2 din Legea nr.147 din 09 iunie 2023 statuează că, selecția și evaluarea judecătorilor au la bază următoarele principii: a) legalitatea; b) nediscriminarea; c) selectarea și evaluarea obiectivă și imparțială; d) echitatea; e) transparența; f) confidențialitatea; g) protecția datelor cu caracter personal și a vieții private; h) respectarea demnității umane.

141. Articolul 3 alin.(1) din Legea nr.147 din 09 iunie 2023, stipulează că candidații la funcția de judecător care întrunesc condițiile stabilite la art. 6 din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului sunt selectați în baza următoarelor criterii: e) deținerea calităților personale precum verticalitatea, corectitudinea, capacitatea de a gestiona situațiile stresante, capacitatea analitică, capacitatea de a lua decizii, atestate prin rezultatul testării psihologice; f) deținerea capacității de a înțelege și de a soluționa situații juridice complexe; (2) întrunirea de către candidatul la funcția de judecător a criteriilor specificate la alin.(1) lit.b)-d) se stabilește de Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor, iar întrunirea criteriilor specificate la alin.(1) lit.e) și f) — de Consiliul Superior al Magistraturii.

142. În baza art.25 alin.(2) din Legea nr.147 din 09 iunie 2023, până la numirea în funcție a 2/3 din membrii Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, Consiliul Superior al Magistraturii va efectua selecția și evaluarea candidaților la funcția de judecător în baza prezentei legi.

143. Potrivit art.10 alin.(1), (2) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, procesul de selectare a candidaților la funcția de judecător se desfășoară potrivit unor criterii obiective bazate pe merit, ținând seama de pregătirea profesională, de integritatea, capacitatea și eficiența candidaților.

144. Candidații la funcția de judecător sunt selectați de colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor în temeiul prezentei legi, al Legii nr.154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și al regulamentelor Consiliului Superior al Magistraturii.

145. Conform art.5 alin.(1), (2), (7) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a

Judecătorilor nr.8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea AGJ nr.12 din 11 martie 2016) judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta ori primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea ori neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute. Judecătorul nu va solicita sau accepta, direct ori indirect, plăți, cadouri, servicii sau alte beneficii, în numele său, ai membrilor familiei sale ori prietenilor, ca prețuire pentru exercitarea sau abținerea de la îndeplinirea obligațiilor sale în legătură cu o cauză care urmează a fi examinată de către acesta. Judecătorul va evita discuții cu participanții la proces sau cu terțe persoane despre alte cauze puse pe rol în instanță, decât în cazurile prevăzute de lege.

146. Mai mult, în cadrul ședinței Consiliului Superior al Magistraturii din 24 octombrie 2023, Svetlana Tizu a susținut cererile sale de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă. Pe parcursul ședinței reclamanta a fost întrebată cu privire la circumstanțele constatate prin decizia definitivă a Curții de Apel Comrat din 28 iunie 2023, în special, Svetlana Tizu a fost invitată să explice circumstanțele care le-a relatat în cadrul urmăririi penale care au fost incluse în decizia definitivă a Curții de Apel Comrat din 28.06.2023.

147. La fel, în ședința Consiliului, au fost date citire explicațiile atribuite Svetlanei Tizu cu privire la relația sa cu judecătorul Curții de Apel Chișinău, vizat în sentință.

148. Consiliul Superior al Magistraturii a reținut că prin sentința judecătorească Chișinău, sediul Buiucani din 17 martie 2021, menținută prin decizia Curții de Apel Comrat 28 iunie 2023, F.V. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin.(2) lit.d) Cod penal, (traficul de influență) fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 3 (trei) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

149. În perioada de 05 septembrie 2018-10 septembrie 2018, F.V. a avut un șir de discuții cu S.V., în urma cărora, ultimul, în seara zilei de 07 septembrie 2018 a transmis lui F.V. suma de 2000 euro, ceea ce conform cursului BNM constituie 38 891,80 lei MD, ultimul susținând că deține influență asupra judecătorului din Curtea de Apel Chișinău, L.B, ca aceasta să intervină în soluționarea pozitivă a plângerii ce se examina la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

150. Consiliul a reiterat că la moment nu se pune în discuție comiterea unei infracțiuni sau nu de către Svetlana Tizu. Acest subiect nefiind în competența Consiliului Superior al Magistraturii, ci a instanțelor de judecată care examinează cauza penală.

151. Soluția adoptată de către Consiliul Superior al Magistraturii sub nicio formă nu poate fi reținută drept o reevaluare a acuzațiilor de trafic de

influență în privința Svetlanei Tizu, care au avut un deznodământ după cum a fost relatat mai sus. Decizia instanțelor de judecată a fost analizată de către Consiliul Superior al Magistraturii doar ca niște decizii de constatare a anumitor circumstanțe, pe care de fapt, reclamanta Svetlana Tizu, nu le-a negat.

152. Cât privește integritatea unui candidat la funcția de judecător, reclamanta a susținut că doar Agenția Națională de Integritate are competența de a se expune asupra acesteia. Conform aprecierii Curții Constituționale, Consiliului Superior al Magistraturii îi revine dreptul constituțional de apreciere a integrității candidatului la funcția de judecător. Pe lângă constatarea Curții Constituționale, se rețin ca fiind relevante și prevederile art.3 din Legea cu privire la selecția și evaluarea judecătorilor, interpretată în coraport cu prevederile art.25 din aceeași lege. Deci, Consiliul a reținut că aprecierea integrității în sensul explicat de Codul de Etică și Disciplină a judecătorului ține de apanajul Consiliului Superior al Magistraturii. Din această perspectivă Consiliul a constatat că este în afara oricărui dubiu că pe parcursul anului 2018, Svetlana Tizu a avut mai multe întâlniri cu persoane terțe și a discutat după cum ea menționează "practica judiciară", astfel reieșind din decizia definitivă aceste declarații se mai confirmă prin declarația dnei B.L, care a explicat care au fost acele cauze penale. Mai mult, însăși Svetlana Tizu a acceptat de la un alt judecător un purtător de informații (flash) cu un proiect de act judecătoresc, despre care ea însăși declarat că a citit, a fost de acord cu el, a făcut redactări minore și l-a semnat.

153. În virtutea prevederilor art. 5 a Codului de etică și disciplină, Consiliul stabilit că Svetlana Tizu a admis fapte reprobabile care au fost apreciate de Consiliu drept o demonstrație clară a lipsei de integritate. Divulgarea secretului deliberării, coordonarea textului unui act judecătoresc cu o persoană străină, discuții pe marginea soluțiilor pe o serie de cazuri, acceptarea unui flash cu un act judecătoresc reprezintă acțiuni reprobabile care nu au putut fi acceptate de către acest Consiliu.

154. Consiliul Superior al Magistraturii a notat că Svetlana Tizu putea să își pună întrebări rezonabile cu privire la cine și cu ce interes a cunoscut atât de multe detalii din dosarul care se afla în procedura sa, mai cu seamă că nu era doar o încheiere abstractă, ci o hotărâre motivată care conținea deja și temeiurile de fapt și cele de drept. În contextul în care s-a constatat faptul că autorul nemijlocit al textului care a fost transpus de către judecătorul Svetlana Tizu în încheierea judecătorească, V.F. a fost condamnat definitiv pentru trafic de influență, iar Svetlana Tizu a "beneficiat" de actul judecătoresc pregătit de către această persoană drept proiect, comportamentul ultimei nu poate fi considerat ca respectând cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate.

155. Statutul de judecător impune un comportament ireproșabil în societate, un echilibru emoțional și un comportament rațional chiar în situații

limite. Faptul că judecătorul Tizu Svetlana a fost achitată prin sentința Judecătorei Chișinău din 17 martie 2021 pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a) și art. art. 42 alin. (2), 307 alin. (1) din Codul penal, nu este de natură să șteargă existența acțiunilor care au adus atingere reputației reclamantei. Aceste fapte nu sunt dintre cele care îi pot asigura buna reputație în sensul art.6 din Legea nr. 544/1995.

156. În asemenea circumstanțe, Consiliul Superior al Magistraturii a conchis că reclamanta Svetlana Tizu nu îndeplinește condiția cerută de lege pentru a fi numit magistrat, și anume nu se bucura de o bună reputație.

157. CSM a apreciat critic argumentul reclamantei referitor la faptul că hotărârea contestată nu a fost motivată, or, în privința sa există o hotărâre definitivă și executorie, prin care a fost achitată de sub învinuirile aduse, nefiind atrasă nici la răspundere disciplinară. Din conținutul Hotărârii CSM nr.474/20 din 24 octombrie 2023 cu certitudine rezultă motivele de fapt și de drept, precum și descrierea succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: circumstanțele, opiniile participanților. În speță, CSM la acordarea votului de neîncredere Svetlanei Tizu s-a bazat pe faptul că dorește să dezvolte o instituție integră cu judecători corecți.

158. Referitor la proporționalitate și necesitate într-o societate democratică, Consiliul Superior al Magistraturii a pus pe cântar interesul Svetlanei Tizu pentru reconfirmarea sa în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă și interesul public de a avea un sistem în care să nu activeze judecători care au admis derapaje de la principiile integrității stabilite expres în Codul de etică a judecătorilor. Potrivit decretului de numire în funcția de judecător statutul i-a fost garantat doar pentru o perioadă de 5 ani, ulterior numirea sa urma să fie precedată de o evaluare și selecție, prin urmare prelungirea împuternicirilor nu a fost un bun/statut câștigat prin trecerea simplă a timpului.

159. La caz, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a considerat că interesul public ar prevala asupra interesului Svetlanei Tizu pentru reconfirmare, având în vedere interesul public de a avea încredere în justiție. Atât din verificarea informațiilor prezentate de Inspekția judiciară, cât și în cadrul ședinței Consiliului Superior al Magistraturii, nu au putut fi înlăturate dubiile rezonabile cu privire la încălcarea de judecător a legislației prin prisma unor cauze aflate în procedură, inclusiv a celor enunțate supra, în vederea formării unei convingeri fără echivoc de majoritatea calificată necesară a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii asupra respectării întocmai de orice judecător a rigorilor legale la examinarea cauzelor, astfel încât cinci membri și-au exprimat votul împotriva numirii Svetlanei Tizu în funcția de judecător până la atingerea plafonul de vârstă.

160. Reieșind din cele menționate, Consiliul Superior al Magistraturii consideră Hotărârea nr.474/20 din 24 octombrie 2023 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, ca fiind una legală și întemeiată, adoptată cu respectarea procedurii legale în coroborare cu

normele legislative speciale derogatorii, iar aspectele invocate de reclamantă sunt declarative și lipsite de relevanță. Or, din conținutul cererii de chemare în judecată nu se atestă careva argumente în stare să desființeze hotărârea contestată. Pârâtul a considerat irelevant argumentul reclamantei precum că vizarea unor judecători în aceeași cauză penală, nu a constituit impediment pentru a le repune în funcțiile ocupate anterior, iar ultima să dețină funcția de inspector-judecător în cadrul CSM. Or, verificarea condițiilor pe care urmează să le întrunească candidații la funcția de judecător, urmează a fi analizată individualizat, fiind mai exigentă.

161. Cât privește Hotărârea din 16 ianuarie 2024 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, la fel, o consideră ca fiind emisă legal și întemeiat. Or, temeiuri întru anularea acestuia de către reclamanta Svetlana Tizu, nu au fost invocate.

162. În contextul enunțat, Consiliul Superior al Magistraturii a solicitat respingerea acțiunii depuse de Tizu Svetlana cu privire la anularea actelor administrativ individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, ca neîntemeiată.

EXPLICAȚIILE PARTICIPANȚILOR LA PROCES ÎN CADRUL JUDECĂRII CAUZEI:

163. În cadrul ședinței de judecată, reclamanta Tizu Svetlana și reprezentantul împuternicit al acesteia, avocatul Grigoriță Andrei au susținut motivele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată, cu completările și concretizările ulterioare, solicitând admiterea acesteia în sensul formulat.

164. La rândul său, reprezentatul pârâtului Consiliul Superior al Magistraturii, Ciobanu Olesea a solicitat respingerea acțiunii depuse de Tizu Svetlana ca neîntemeiată, conform poziției expuse în referința depusă.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

165. Articolul 5 din Codul administrativ prevede că:

„Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.”

166. Articolul 6 alin.(1) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică.”

167. Articolul 7 din Codul administrativ indică că:

„Autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.”

168. Articolul 10 alin.(1) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.”

169. Articolul 11 alin.(1) și (2) din Codul administrativ stipulează că:

„(1) Actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

(2) Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia.”

170. Articolul 16 alin.(1) și (2) din Codul administrativ prevede că:

„(1) Dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală.

(2) Exercițarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare.”

171. Articolul 17 din Codul administrativ învederează că:

„Drept vătămător este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.”

172. Articolul 20 din Codul administrativ indică că:

„Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.”

173. Articolul 21 alin.(1)-(3) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

(2) Exercițarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.

(3) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.”

174. Articolul 22 alin.(1) și (2) din Codul administrativ reține că:

„(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

(2) Faptele deja cunoscute autorităților publice sau instanțelor de judecată competente, faptele general notorii și faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.”

175. Articolul 23 alin.(1)-(3) din Codul administrativ indică că:

„(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectând principiul egalității și nediscriminării.

(2) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Orice diferență de tratament trebuie justificată în mod obiectiv.

(3) Atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ sau ca rezultat al acestora, nicio persoană nu poate beneficia de privilegii, nu poate fi dezavantajată, lipsită de drepturi sau scutită de obligații pe motiv de rasă, origini familiale, sex, limbă, cetățenie, apartenență etnică, religie, convingeri politice sau ideologice, educație, situație economică, condiție socială.”

176. Articolul 24 alin.(1) din Codul administrativ menționează că:

„(1) Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.”

177. Articolul 29 alin.(1)-(3) din Codul administrativ prevede că:

„(1) Orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității.

(2) O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă.

(3) Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.”

178. Articolul 31 din Codul administrativ indică că:

„Actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.”

179. Articolul 39 alin.(1) și (2) din Codul administrativ menționează că:

„(1) Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.”

180. Articolul 93 alin.(1) din Codul administrativ indică că:

„(1) Fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.”

181. Articolul 94 alin.(1) și (2) din Codul administrativ reține că:

„(1) Înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis.

(2) Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.”

182. Articolul 118 alin.(1)-(3) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii.

(2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere

succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc.

(3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.”

183. Articolul 119 alin.(1) și (2) din Codul administrativ învederează că: „(1) Conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert.

(2) Un act administrativ individual poate fi emis în scris, verbal sau prin comportament concludent. Forma actului administrativ individual este aleasă de autoritatea publică care emite actul administrativ în baza dreptului discreționar corespunzător obligațiilor sale.”

184. Articolul 137 alin.(1) din Codul administrativ indică că:

„(1) În exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.”

185. Articolul 143 alin.(1) și (2) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Un act administrativ individual ilegal defavorabil poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut chiar și după ce a devenit incontestabil.

(2) Aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, iar în cazul desfășurării unei proceduri prealabile – de situația la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.”

186. Articolul 189 alin.(1) din Codul administrativ remarcă că:

„(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.”

187. Articolul 191 alin.(5) lit.a) din Codul administrativ menționează că:

„(5) Curtea Supremă de Justiție soluționează: a) în primă instanță, prin hotărâri irevocabile, acțiunile în contencios administrativ privind contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor.”

188. Articolul 193 alin.(3) din Codul administrativ prevede că:

„(3) Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.”

189. Articolul 194 alin.(1) din Codul administrativ stipulează că:

„(1) În procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.”

190. Articolul 206 alin.(1) din Codul administrativ indică că:

„(1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).”

191. Articolul 207 alin.(1) din Codul administrativ învederează că:

„(1) Instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.”

192. Articolul 209 alin.(1) și (2) din Codul administrativ menționează că:

„(1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.”

193. Articolul 219 alin.(1)-(3) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

(2) Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

(3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.”

194. Articolul 224 alin.(1) lit.f) din Codul administrativ prevede că:

„(1) Examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: **f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit.a)–e).**”

195. Articolul 225 alin.(1) și (2) din Codul administrativ indică că:

„(1) Instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

(2) Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.”

196. Articolul 116 alin.(1) și (2) din Constituția Republicii Moldova (în redacția legii în vigoare până la 01 aprilie 2022) prevede că:

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii. Judecătorii care au susținut concursul sunt numiți în funcție pentru prima dată pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, stabilit în condițiile legii.”

197. Articolul 116 alin.(1), (2) și (5) din Constituție (în redacția Legii nr.120 din 23 septembrie 2021, în vigoare din 01 aprilie 2022) statuează că:

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

(2) Judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție, în condițiile legii, până la atingerea plafonului de vârstă, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Președintele Republicii Moldova poate respinge o singură dată candidatura propusă de către Consiliul Superior al Magistraturii.

(5) Deciziile privind numirea judecătorilor și cariera acestora trebuie să fie adoptate în baza unor criterii obiective, bazate pe merit, și a unei proceduri transparente, în condițiile legii. Promovarea sau transferul judecătorilor se face doar cu acordul acestora.”

198. Articolul 123 alin.(1) și (2) din Constituție (în redacția legii în vigoare până la 01 aprilie 2022) stipulează că:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători.

(2) Modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii se stabilește prin lege organică.”

199. Articolul 123 alin.(1) și (2) din Constituție (în redacția legii nr.120 din 23 septembrie 2021, în vigoare din 01 aprilie 2022) menționează că:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii asigură numirea, transferarea, detașarea, promovarea în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători. Consiliul Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile în mod direct sau prin intermediul organelor sale specializate.

(2) Modul de organizare și funcționare al Consiliului Superior al Magistraturii se stabilește prin lege organică.”

200. Articolul II alin.(1)-(4) din Legea pentru modificarea Constituției Republicii Moldova nr. 120 din 23.09.2021 (în vigoare 01.04.2022) indică că:

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi.

(3) Membrii Consiliului Superior al Magistraturii din rândul judecătorilor în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi își exercită mandatul până la expirarea termenului pentru care au fost aleși. Membrii de drept își încetează mandatul la data intrării în vigoare a prezentei legi. Mandatul profesorilor titulari în exercițiu la data intrării în vigoare a prezentei legi urmează să fie confirmat pentru o perioadă de 6 ani în total, cu votul a trei cincimi din deputații aleși.

(4) În termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege.

201. Articolul 4 alin.(1) lit.a) și a¹), alin.(2) lit.e), alin.(3) lit.a), b), c), c¹) din Legea nr.947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii prevede că:

„(1) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe referitoare la cariera judecătorilor: a) face propuneri Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție a judecătorilor sau de promovare a acestora la o instanță superioară; a¹) transferă judecătorii la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, eliberează din funcție judecătorii, numește și eliberează din funcție președinții sau vicepreședinții de instanță.

(2) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul instruirii inițiale și continue a judecătorilor și a personalului secretariatului instanțelor judecătorești: e) examinează contestațiile la hotărârile Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor.

(3) Întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii are următoarele competențe în domeniul respectării disciplinei și eticii judecătorilor: a) adoptă hotărâri privind petițiile cetățenilor în problemele ce țin de etica judecătorilor; b)

examinează contestațiile hotărârilor emise de colegiul disciplinar; c) în baza hotărârii colegiului disciplinar, decide eliberarea din funcția de judecător; c¹) în baza hotărârii colegiului disciplinar, decide privind eliberarea din funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței de judecată.”

202. Articolul 15 alin.(1), (2) și (4) din Legea nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacția Legii nr.246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022) remarcă că:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii ca organ colegial își exercită atribuțiile în plen.

(2) Ședința Consiliului Superior al Magistraturii este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din membrii lui.

(4) La ședințele Consiliului Superior al Magistraturii se citează în mod obligatoriu persoanele a căror problemă se examinează, cu excepția cazurilor când se examinează: a) propunerile prevăzute la art.23; b) suspendarea din funcție a judecătorului în legătură cu pornirea urmăririi penale; c) aplicarea măsurilor speciale de investigații în cauza penală în care figurează judecătorii în funcție.”

203. Articolul 19 alin.(1)-(4) din Legea nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacția Legii nr.246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022) prevede că:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii face propuneri Președintelui Republicii Moldova referitor la numirea în funcția de judecător a candidaților pentru aceste funcții.

(2) Selectarea candidaților pentru funcția de judecător, de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești se face de către Consiliul Superior al Magistraturii în baza hotărârii colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor. Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii privind selectarea candidaților pentru funcția de judecător și hotărârea privind numirea în funcțiile de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești trebuie să fie motivate și se adoptă prin votul deschis al membrilor Consiliului.

(3) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii cu propunerea respectivă de numire în funcția de judecător, dosarul personal al candidatului însoțit de curriculum vitae din care să rezulte activitatea lui și de proiectul de decret sau de hotărârea privind numirea în funcție, se înaintează de către președintele Consiliului.

(4) În cazul în care Președintele Republicii Moldova respinge candidatura propusă, Consiliul Superior al Magistraturii, în condițiile art.11 din Legea cu privire la statutul judecătorului, poate propune aceeași sau altă candidatură pentru funcția vacantă cu votul a două treimi din membrii săi.”

204. Articolul 24 alin.(1) și (2) din Legea nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacția Legii nr.246 din 29 iulie 2022, în vigoare din 26 august 2022) stipulează că:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii adoptă hotărâri cu votul deschis al majorității membrilor prezenți, cu excepția cazului prevăzut la art.19 alin.(4).

(2) Hotărârea motivată se redactează în cel mult 30 de zile și se semnează de președintele ședinței. În hotărâre se menționează numărul de voturi exprimate în favoarea și împotriva hotărârii.

205. Prin Hotărârea nr.17 din 18 iulie 2024 (în vigoare din 18.07.2024) a Curții Constituționale privind interpretarea unor dispoziții constituționale și controlul de constituționalitate al articolelor 15 alin.(2) și 24 alin.(1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (cvorumul pentru ședințele Consiliului Superior al Magistraturii) (sesizările

nr.252b/2023 și nr.265a/2023), s-au declarat neconstituționale articolele 15 alin.(2) și 24 alin.(1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr.947 din 19 iulie 1996. S-au revigorat prevederile articolului 15 alin.(2) și a tezei întâi a articolului 24 alin.(1) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr.947 din 19 iulie 1996 în redactarea anterioară Legii nr.246 din 29 iulie 2022.

206. Articolul 25 alin.(1)-(3) din Legea nr. nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacția Legii nr.246 din 29 iulie 2022, în vigoare din 26 august 2022) indică că:

„(1) Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ.

(2) Contestațiile se examinează de un complet format din 5 judecători.

(3) Hotărârile Curții Supreme de Justiție adoptate în condițiile alin.(2) sunt irevocabile și intră în vigoare la data adoptării.”

207. Articolul 25 alin.(2) din Legea nr. nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (în redacția Legii nr.226 din 31 iulie 2024, în vigoare din 05 septembrie 2024) indică că:

(2) Contestațiile se examinează de un complet format din 3 judecători.

208. Articolul 6 alin.(1) lit.a)-g) și alin.(4) lit.a)-e) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (în redacția Legii nr.137 din 27.09.2018, în vigoare 19.10.2018) prevede că:

„(1) La funcția de judecător poate candida persoana cu o reputație ireproșabilă, care deține cetățenia Republicii Moldova, are domiciliul în țară și întrunește următoarele condiții: a) are capacitate de exercițiu; b) are diplomă de studii superioare de licență și diplomă de studii superioare de master în domeniul dreptului sau un alt act de studii în domeniul dreptului echivalent acestora, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor; c) a absolvit Institutul Național al Justiției sau are vechimea în muncă prevăzută la alin.(2); d) nu are antecedente penale; e) cunoaște limba de stat; f) corespunde cerințelor de ordin medical pentru exercitarea funcției; g) a fost supusă testării cu utilizarea detectorului comportamentului simulat (poligrafului).

(4) Se consideră că nu are reputație ireproșabilă, în sensul alin.(1), și nu poate candida la funcția de judecător persoana care: a) are antecedente penale, inclusiv stinse, sau a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de grațiere; b) a fost concediată din organele de drept din motive compromițătoare sau a fost eliberată, din aceleași motive, din funcțiile specificate la alin.(2); c) are un comportament incompatibil cu normele Codului de etică al judecătorilor sau desfășoară activitate incompatibilă cu normele acestui cod; d) a fost sancționată disciplinar pentru nerespectarea prevederilor art.7 alin.(2) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale; e) are interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate.”

209. Articolul 10 alin.(1)-(2) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului prevede că:

„(1) Procesul de selectare a candidaților la funcția de judecător se desfășoară potrivit unor criterii obiective bazate pe merit, ținând seama de pregătirea profesională, de integritatea, capacitatea și eficiența candidaților.

(2) Candidații la funcția de judecător sunt selectați de colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor în temeiul prezentei legi, al Legii nr.154 din 5 iulie 2012 privind

selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și al regulamentelor Consiliului Superior al Magistraturii.”

210. Articolul 11 alin.(1) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului (în redacția Legii nr.222 din 04 decembrie 2020, în vigoare din 01 iulie 2021, adică până la situația din 01 aprilie 2022) statuează că:

„(1) Judecătorii judecătoriilor și judecătorii curților de apel se numesc în funcție, din numărul candidaților selectați prin concurs, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Candidații selectați, care întrunesc condițiile specificate la art.6, se numesc în funcția de judecător inițial pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii sunt numiți în funcții până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani.”

211. Articolul 11 alin.(1) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului (în redacția Legii nr.246 din 29.07.2022, în vigoare 26.08.2022) stipulează că:

„(1) Judecătorii se numesc în funcții, din rândul candidaților selectați în urma concursului, de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Judecătorii sunt numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă de 65 de ani.”

212. Articolul 15 alin.(1) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului menționează că:

„(1) Judecătorii sunt obligați: a) să fie imparțiali; b) să asigure apărarea drepturilor și libertăților persoanelor, onoarei și demnității acestora; c) să respecte întocmai cerințele legii la înfăptuirea justiției și să asigure interpretarea și aplicarea uniformă a legislației; d) să se abțină de la fapte care dăunează intereselor serviciului și prestigiului justiției, care compromit cinstea și demnitatea de judecător, provoacă îndoieli față de obiectivitatea lor; d¹) să respecte prevederile art.7 alin.(2) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale; e) să respecte prevederile Codului de etică al judecătorului; f) să nu divulge secretul deliberării, informațiile obținute în ședință închisă, precum și datele urmăririi penale; f¹) să declare actele de corupție și actele conexe acestora, faptele de comportament corupțional, care i-au devenit cunoscute în exercitarea atribuțiilor de serviciu; f²) să prelucreze datele cu caracter personal în conformitate cu prevederile Legii nr.133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal; g) să depună declarația de avere și interese personale; i) să-și verifice starea de sănătate în condițiile prevăzute la art.61.”

213. Articolul 25 alin.(1) lit.k) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului (în redacția Legii nr.222 din 04 decembrie 2020, în vigoare din 01 iulie 2021, adică până la 01 aprilie 2022) indică că:

„(1) Judecătorul este eliberat din funcție de organul care l-a numit în cazul: k) expirării împuternicirilor în legătură cu nenumirea judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă, precum și în legătură cu atingerea de către acesta a plafonului de vârstă.”

214. Articolul 13 alin.(1) și (2) din Legea nr.154 din 05.07.2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (în redacția legii până la modificările din 16 martie 2022) relevă că:

„(1) Evaluarea performanțelor judecătorilor se desfășoară în două forme: a) evaluarea periodică; b) evaluarea extraordinară.

(2) Judecătorul este supus evaluării periodice a performanțelor o dată la 3 ani. În cazul acordării calificativului "insuficient", judecătorul este supus evaluării extraordinare în termenul stabilit de colegiul de evaluare. Acordarea calificativului "insuficient" la două

evaluări consecutive constituie temei pentru inițierea, din partea Consiliului Superior al Magistraturii, a procedurii de eliberare din funcție a judecătorului.

(3) Judecătorul este supus evaluării performanțelor în mod extraordinar fie din propria inițiativă a acestuia, fie în cazul obținerii calificativului "insuficient" la evaluarea periodică.

(4) Judecătorul este supus evaluării performanțelor în mod extraordinar și în cazul: a) numirii în funcții până la atingerea plafonului de vârstă; b) promovării la o instanță superioară; c) numirii în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță; d) transferului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară.”

215. La 10 martie 2022, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr.47 pentru modificarea articolului 13 din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, în vigoare 16.03.2022) potrivit căreia:

„Art.I. – La articolul 13 alineatul (4) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.190–192, art.636), cu modificările ulterioare, litera a) se abrogă.

Art.II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) În termen de 15 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, la cererea judecătorilor care cad sub incidența prezentului alineat, Consiliul Superior al Magistraturii va înainta Președintelui Republicii Moldova propunerile de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă pentru:

a) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi, dar nu au fost supuși evaluării extraordinare a performanțelor, prevăzută la art.13 alin.(4) lit.a) din Legea nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;

b) judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție va expira până la data de 1 aprilie 2022.

(3) La înaintarea propunerilor prevăzute la alin.(2) din prezentul articol se va ține cont de rezultatele evaluării periodice a performanțelor judecătorilor respectivi, efectuată o dată la 3 trei ani, conform prevederilor art.13 alin.(2) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului și ale Legii nr.154/2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.

(4) Judecătorii prevăzuți la alin.(2) care, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu au fost supuși niciunei evaluări periodice sau extraordinare a performanțelor vor fi înaintați pentru numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă după constituirea Consiliului Superior al Magistraturii plenipotențiar.”

216. Articolul 2 din Legea nr.147 din 09 iunie 2023 (în vigoare 21.06.2023) privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor statuează că:

„Selecția și evaluarea judecătorilor au la bază următoarele principii: a) legalitatea; b) nediscriminarea; c) selectarea și evaluarea obiectivă și imparțială; d) echitatea; e) transparența; f) confidențialitatea; g) protecția datelor cu caracter personal și a vieții private; h) respectarea demnității umane.”

217. Articolul 3 alin.(1) lit.e), f) și alin.(2) din Legea nr.147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor a judecătorilor remarcă că:

„(1) Candidații la funcția de judecător care întrunesc condițiile stabilite la art.6 din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului sunt selectați în baza următoarelor criterii: e) deținerea calităților personale precum verticalitatea, corectitudinea, capacitatea de a gestiona situațiile stresante, capacitatea analitică, capacitatea de a lua decizii, atestate

prin rezultatul testării psihologice; f) deținerea capacității de a înțelege și de a soluționa situații juridice complexe.

(2) Întrunirea de către candidatul la funcția de judecător a criteriilor specificate la alin.(1) lit.b)–d) se stabilește de Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor, iar întrunirea criteriilor specificate la alin.(1) lit.e) și f) – de Consiliul Superior al Magistraturii.”

218. Articolul 25 alin.(2) din Legea nr.147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor a judecătorilor indică că:

„(2) Până la numirea în funcție a 2/3 din membrii Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, Consiliul Superior al Magistraturii va efectua selecția și evaluarea candidaților la funcția de judecător în baza prezentei legi.”

219. La 07 decembrie 2021, Curtea Constituțională a adoptat Hotărârea nr.38 pentru interpretarea articolelor 1 alin.(3), 20 și 116 alin.(1) și (2) din Constituție și controlul de constituționalitate al articolului 11 alin. (1) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului (numirea în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă) (sesizările nr.96a/2021 și nr.124g/2021) potrivit căreia:

„[...] (iv) **Marja discreționară a Consiliului Superior al Magistraturii în cadrul procedurii numirii judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă.**

69. În acest context, având în vedere cadrul normativ analizat, Curtea reține că Constituția nu prevede expres o competență a Consiliului de a numi în mod discreționar judecătorii în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. Totuși, această competență poate fi dedusă pe baza principiului autoadministrării judecătorești, precum și pe baza textului „se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii” din articolul 116 alin. (2) din Constituție.

70. Curtea reține că competența în discuție presupune că Consiliul este autoritatea finală care decide, în mod definitiv, numirea judecătorului în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. Prin urmare, având în vedere că o asemenea marjă discreționară poate afecta neutralitatea procedurii de numire a judecătorilor, Curtea trebuie să constate dacă ea este justificată și dacă este însoțită de garanții adecvate, care exclud arbitrariul. Așadar, chestiunea conținutului și întinderii marjei discreționare a Consiliului presupune o punere în balanță a principiilor concurente. În acest caz, Curtea constată că principiile concurente sunt reprezentate, pe de o parte, de principiul independenței justiției și preeminenței dreptului și, de cealaltă parte, de principiul autoadministrării judecătorești.

(v) **Ponderarea principiilor independenței justiției și preeminenței dreptului cu principiul autoadministrării judecătorești.**

71. Curtea reține că formularea utilizată de articolul 116 alin. (2) din Constituție sugerează că Consiliul este autoritatea care propune numirea în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă. Totuși, articolul în discuție nu instituie o competență necondiționată și absolută a Consiliului în acest domeniu. Dimpotrivă, textul „în condițiile legii” limitează de o manieră substanțială competența Consiliului de a numi judecătorii în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. În primul rând, competența face obiectul reglementării legislative, iar în al doilea rând, limitarea în discuție impune o obligație a Consiliului de a se conforma cu condițiile stabilite în lege. Așadar, o primă condiție impusă Consiliului în exercițiul competenței de numire a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă este reprezentată de principiul preeminenței dreptului (a se vedea, referitor la conținutul acestui principiu, § 57 supra).

72. Curtea reține și limitări implicite, deduse din câmpul de aplicare al articolelor 20 și 116 alin. (1) din Constituție, care impun exigențe stricte pe care trebuie

să le respecte o instanță de judecată, prin raportare la standardul unui „tribunal instituit de lege”.

73. Pe de altă parte, referitor la principiul autoadministrării judecătorești, Curtea constată că acesta nu urmărește doar recunoașterea, de o manieră formală, a unei autonomii a Consiliului, ci reprezintă, în esență, un mijloc de garantare a protecției independenței justiției, prin autoadministrarea acesteia. Curtea reține că, prin reglementarea sa în Constituție, constituanta a considerat că acest mod de administrare a justiției se apropie cel mai bine de un sistem judecătoresc ideal. Din acest motiv, articolul constituțional în discuție trebuie interpretat în acord cu valoarea independenței justiției.

[...]

78. Referitor la ponderea principiului independenței justiției, Curtea a precizat în jurisprudența sa că, în lipsa unei autorități libere și independente, abilitate cu competența controlului și echilibrării exercițiului de putere al autorităților publice, nu poate fi imaginată o societate cu adevărat democratică. Justiția independentă reprezintă condiția indispensabilă pentru supraviețuirea democrației și garantării principiilor ei de guvernare (a se vedea HCC nr. 13 din 27 aprilie 2021, §§ 34 și 35).

79. Așadar, în pofida legitimității teoretice a obiectivului de protecție, Curtea constată că competența Consiliului de a decide discreționar numirea judecătorilor în funcție până la atingerea plafonului de vârstă nu-și găsește o justificare reală, astfel încât să fie garantat echilibrul corect între principiul autoadministrării judecătorești și încrederea în sistemul judiciar. De altfel, Curtea reține că, atunci când sunt analizate toate aceste elemente, imaginea care se conturează nu este cea a unei protecții sporite a judecătorilor. Ceea ce se evidențiază este o structură care ar putea să protejeze, dar care ar putea, de asemenea, să controleze și, prin urmare, să influențeze.

80. Astfel, prin esența preeminenței dreptului și rolul justiției într-o societate democratică, Curtea trebuie să garanteze, în cadrul competențelor care-i revin, protecția independenței judecătorilor și să asigure efectul ei deplin. Curtea precizează că o concluzie inversă ar submina încrederea în sistemul judecătoresc și ar pava calea pentru folosirea articolului 116 alin. (2) din Constituție ca subterfugiu pentru eludarea articolelor 1 alin. (3), 20 și 116 alin. (1) din Constituție. De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că statele părți contractante la Convenție nu se bucură de nicio imunitate constituțională (a se vedea *Anchugov și Gladkov v. Rusia*, 4 iulie 2013, §§ 108-110).

81. Prin urmare, având în vedere aceste considerente, Curtea subliniază că articolul 116 alin. (2) din Constituție trebuie interpretat în sensul în care, după expirarea termenului de cinci ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă fără o evaluare suplimentară din partea Consiliului Superior al Magistraturii. Totuși, în cazul existenței unor suspiciuni rezonabile privind integritatea judecătorului sau de încălcare de către acesta a legislației, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Inspekția Judiciară în vederea desfășurării unui control suplimentar al candidatului. În cazul în care suspiciunile nu vor fi confirmate, Consiliul Superior al Magistraturii va asigura numirea judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă.

II. Cu privire la controlul constituționalității articolului 11 alin.(1) din Legea privind statutul judecătorului.

83. Deși prevederea nu stabilește criteriile pe baza cărora este decisă numirea judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă, Curtea reține că acestea se regăsesc în Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor. În analiza sa referitoare la procedura de numire în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă, Curtea a stabilit că, deși numirea judecătorilor este condiționată de evaluarea și de obținerea unui calificativ pozitiv în fața unui Colegiu specializat al Consiliului Superior al Magistraturii, această competență este atribuită unui organ din cadrul Consiliului, fiind respectate astfel exigențele impuse de articolul 123 alin. (1) din

Constituție. Pe de altă parte, Curtea a reținut că criteriile aplicate în vederea evaluării unui candidat sunt prevăzute de lege.

84. Curtea subliniază că independența justiției implică un statut special al judecătorilor, potrivit căruia ei trebuie protejați împotriva influențelor care le-ar putea afecta imparțialitatea. Din acest motiv, legislatorul a stabilit o procedură riguroasă de evaluare a performanțelor judecătorului, rolul determinant fiindu-i atribuit Consiliului Superior al Magistraturii, prin organele sale specializate, în calitate de garant al independenței justiției. Totuși, Consiliul este obligat să asigure transparența în procedurile sale de selecție și de numire a judecătorilor, astfel încât judecătorii și societatea să poată verifica dacă numirea se bazează în exclusivitate pe baza meritelor candidaților, apreciați potrivit integrității, imparțialității, independenței și eficienței.

(...)

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin.(1) literele a), b) și g) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a), b) și e) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională, Hotărăște:

(...)

2. În sensul articolelor 1 alin.(3), 20, 116 alineatele (1) și (2) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii nu dispune de o marjă discreționară în ceea ce privește numirea judecătorilor în funcție până la atingerea plafonului de vârstă. În exercițiul competenței de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, Consiliul Superior al Magistraturii va întreprinde măsurile legale pentru numirea judecătorului în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, fără nicio evaluare suplimentară din partea sa. Totuși, în cazul existenței unor suspiciuni rezonabile care pun la îndoială integritatea judecătorului sau de încălcare de către acesta a legislației, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Inspekția Judiciară în vederea desfășurării unui control suplimentar al candidatului. În cazul în care suspiciunile nu sunt confirmate, Consiliul Superior al Magistraturii va asigura numirea în funcție a judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă.

3. Se recunoaște constituțional articolul 11 alin.(1) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului, în măsura în care, după expirarea termenului de 5 ani, judecătorul care întrunește condițiile prevăzute de lege și care a fost evaluat pozitiv de Colegiul de Evaluare este numit în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.”

220. Articolul 5 alin.(1), (2), (7) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea AGJ nr.12 din 11 martie 2016):

„(1) Judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta ori primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea ori neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute.

(2) Judecătorul nu va solicita sau accepta, direct ori indirect, plăți, cadouri, servicii sau alte beneficii, în numele său, ai membrilor familiei sale ori prietenilor, ca prețuire pentru exercitarea sau abținerea de la îndeplinirea obligațiilor sale în legătură cu o cauză care urmează a fi examinată de către acesta.

(7) Judecătorul va evita discuții cu participanții la proces sau cu terțe persoane despre alte cauze puse pe rol în instanță, decât în cazurile prevăzute de lege.”

ADMISIIBILITATEA ACȚIUNII:

221. După cum rezultă din prevederile art.20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod. Iar, dispozițiile art.17 și 189 alin.(1) din Codul administrativ expres statuează că drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

222. Admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ este condiționată inter alia de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice.

223. La caz, aceste condiții de încălcare a unui drept prin activitatea administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii sunt întrunite.

224. Prin prisma art.10 alin.(1) și art.11 alin.(1) lit.a) și alin.(2) și art.17 din Codul administrativ, Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău privind înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă și Hotărârea nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău sediul Centru, referitor la retragerea actului administrativ individual defavorabil emise de Consiliul Superior al Magistraturii, constituie în sine acte administrative individuale defavorabile, deoarece o vizează nemijlocit pe reclamanta Tizu Svetlana. Or, din conținutul acțiunii, în coroborare cu cadrul legal precitat supra, rezultă că reclamanta Tizu Svetlana (judecător de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru) revendică apărarea dreptului vătămat de către autoritatea emitentă - Consiliul Superior al Magistraturii, la carieră de a fi propusă spre numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, a cărei cerere a fost respinsă și s-a propus Președintelui Republicii Moldova eliberarea dânzei din funcția de judecător al Judecătoriei Chișinău, în temeiul art.25 alin.(1) lit.k) din Legea cu privire la statutul judecătorului, în vigoare până la 26 august 2022.

225. Acțiunea în contencios administrativ, potrivit art.191 alin.(5) lit.a) din Codul administrativ, este înaintată de reclamanta Tizu Svetlana în instanța competentă jurisdicțional, la Curtea Supremă de Justiție, ca instanță de fond.

226. Totodată, reieșind din dispozițiile art.208 alin.(1), 163 lit.c), art.209 alin.(1) din Codul administrativ și art.25 din Legea nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate în conformitate cu prevederile Codului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile, iar acțiunea în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al

Magistraturii se depune nemijlocit în instanța de judecată (Curtea Supremă de Justiție), în termen de 30 zile de la comunicarea actului administrativ individual, astfel, procedura prealabilă în astfel de categorii de litigii, nu se efectuează.

227. Potrivit materialelor cauzei, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamanta Tizu Svetlana în termenul legal de 30 zile, or, actele administrative individuale defavorabile contestate de către ultima au fost emise la 24 octombrie 2023 și respectiv la 16 ianuarie 2024, iar în instanța de contencios administrativ reclamanta s-a adresat cu acțiune inițial la 08 noiembrie 2023 și ulterior la 06 februarie 2024 (f.d.2, 54, 98, 134).

228. Completul de judecată remarcă că reclamanta Tizu Svetlana a utilizat tipul acțiunii în contestare și în obligare conform art.206 alin.(1) lit.a) și b) din Codul administrativ pentru revendicarea drepturilor sale, or, reclamanta prin acțiunea sa solicită anularea actelor administrative individuale defavorabile și anume, hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău privind înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă și hotărârea nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău sediul Centru, referitor la retragerea actului administrativ individual defavorabil emise de Consiliul Superior al Magistraturii, cu obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită act administrativ individual favorabil prin care să fie înaintată propunerea către Președintele Republicii Moldova de numire/reconfirmare în funcția de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Centru până la atingerea plafonului de vârstă.

229. Prin urmare, la caz, motive de inadmisibilitate a prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art.207 alin.(2) din Codul administrativ, nu sunt, respectiv acțiunea este admisibilă și urmează a fi examinată pe fond.

APRECIEREA INSTANȚEI:

230. *Cu referire la fondul acțiunii*, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acțiunea în contencios administrativ depusă de Tizu Svetlana este neîntemeiată și, respectiv, în sensul prevederile art.224 alin.(1) lit.f) urmează a fi respinsă, din motivele ce succed.

231. Completul de judecată reține că potrivit art.219 alin.(1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

232. Dispozițiile art.220 alin.(1) din Codul administrativ explică că obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art.87–93, iar potrivit art.221 alin.(1) din Codul administrativ, autoritățile

publice sunt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sunt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații.

233. În virtutea art.93 din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

234. Cu referire la legalitatea și temeinicia hotărârii nr.474/30 din 24 octombrie 2023 a CSM cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău privind înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, Completul de judecată ține să menționează următoarele aspecte.

235. Prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1449-VII din 04 februarie 2015, Svetlana Tizu a fost numită în funcția de judecător la Judecătoria Centru, mun.Chișinău, pe un termen de 5 (cinci) ani, în conformitate cu art.116 alin.(1) din Constituție în redacția anului 2015.

236. Prin Hotărârea nr.624/26 din 29 septembrie 2016 a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la implementarea art.3 alin.(1) din Legea nr.76 din 21 aprilie 2016 privind reorganizarea instanțelor judecătorești, Tizu Svetlana a fost confirmată în funcția de judecător la instanța nou-creată Judecătoria Chișinău.

237. Prin Hotărârea nr.388/20 din 02 octombrie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorului Svetlana Tizu i-a fost acordat gradul „V” de calificare.

238. Prin Hotărârea nr.584/27 din 11 decembrie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorul Svetlana Tizu a fost specializată în materie de drept civil din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

239. Prin Hotărârea nr.34/3 din 05 iunie 2020 a Colegiului de evaluare a performanțelor din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, Svetlanei Tizu i-a fost acordat calificativul „foarte bine”.

240. La 04 februarie 2020, a expirat termenul de 5 ani, de numire inițială în funcția de judecător a Svetlanei Tizu.

241. La *09 august 2023*, Svetlana Tizu s-a adresat Consiliului Superior al Magistraturii cu cerere, solicitând propunerea dânssei Președintelui Republicii Moldova în funcția de judecător, până la atingerea plafonului de vârstă (f.d.1, D/A).

242. Chestiunea cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău privind înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător, până la atingerea plafonului de vârstă, a fost inclusă în agenda ședinței Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.30 din 24 octombrie 2023 (f.d.2-4, D/A).

243. La ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din 24 octombrie 2023 s-au prezentat 7 membrii din 9, aflați în exercițiul funcțiunii, ședința fiind considerată deliberativă și declarată deschisă (f.d.5-7, D/A).

244. Membrul Consiliului Superior al Magistraturii, Alexandru Postica a susținut raportul pe subiectul chestiunii, menționând date relevante din activitatea magistratei.

245. Din circumstanțele cauzei se constată că la 23 octombrie 2018, în adresa CSM a fost înregistrată sesizarea Procurorului General, Eduard Harunjen referitor la eliberarea acordului pentru efectuarea unor acțiuni de urmărire penală în privința judecătorului de la Judecătoria Chișinău, Svetlana Tizu. Temei pentru sesizare a constituit următoarea bănuială: „... în gestiunea judecătorului de instrucție de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Svetlana Tizu, se afla la examinare, în ordinea prevederilor art.313 din Codul de procedură penală, plângerea depusă de V.S. împotriva acțiunilor organului de urmărire penală și ale procurorului. Astfel, în anul 2018, V.S., urmărind soluționarea pozitivă a plângerii sale, s-a adresat cunoscutului său V.F., care activează în calitate de asistent judiciar în cadrul Curții de Apel Chișinău, ca prin intermediul acestuia să ofere mijloace bănești judecătoarei. Acesta, folosindu-se de situația sa de serviciu, precum și de relațiile sale în cadrul autorității judecătorești, în scopul de a soluționa pozitiv sarcina pusă, cunoscând despre faptul că plângerea acestuia a fost repartizată pentru examinare judecătorului de instrucție de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Svetlana Tizu, inclusiv, cunoscând despre faptul că o judecătoare de la Curtea de Apel Chișinău se afla în relații apropiate cu aceasta, în luna septembrie 2018, s-a adresat acestui judecător ca să intervină către Svetlana Tizu în vederea adoptării unei încheieri în favoarea lui V.S. contra unei remunerații ilicite ce nu i se cuvine. În luna septembrie 2018, judecătorul de la Curtea de Apel, i-ar fi promis și i-ar fi dat 2000 de euro Svetlanei Tizu, pentru emiterea unei încheieri favorabile lui V.S.. Ca urmare, la 10 septembrie 2018 judecătorul Svetlana Tizu a admis plângerea lui V.S., anulând ordonanțele emise de reprezentantul organului de urmărire penală și de procuror în aceste circumstanțe, din materialele procesului penal, Procurorul General a constatat existența unei bănuieli rezonabile privind comiterea de judecătorul Tizu Svetlana de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru a infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) din Codul penal, manifestată prin acceptarea și primirea, prin mijlocitor, de o persoană cu funcție de demnitate publică de bunuri, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini și a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia”.

246. Prin Hotărârea CSM nr.458/22 din 23 octombrie 2018, a fost admisă sesizarea Procurorului General și s-a dat acordul la efectuarea acțiunilor de urmărire penală – percheziția, aducerea silită, reținerea și arestarea în privința judecătoarei Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) din Codul penal. Totodată, aceasta a fost suspendată din funcția de judecător până la rămânerea definitivă a hotărârii în cauza respectivă. Ulterior, la 22 noiembrie 2018, în adresa CSM a parvenit sesizarea

Procurorul General, Eduard Harunjen, cu solicitarea de eliberare a acordului pentru pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală a judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru în baza existenței bănuielii rezonabile de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.307 alin.(1) din Codul penal. Temei pentru sesizare a constituit bănuiala rezonabilă că la 15 noiembrie 2018, Procuratura Anticorupție s-a autosesizat, în condițiile art.262 alin.(3) CPP, cu privire la identificarea unor temeieri rezonabile de comitere de către judecătorul Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, desemnat cu atribuțiile judecătorului de instrucție, posibil în complicitate cu alte persoane, a infracțiunii prevăzute de art.307 Cod penal, în procesul examinării plângerii lui V.S. în ordinea prevăzută de art.33 CPP și emiterii încheierii din 10 septembrie 2018, nr.10-410/18, fapt înregistrat în Registrul nr.1 de evidența cererilor și comunicărilor despre infracțiuni al Procuraturii Anticorupție. Procurorul General a menționat în sesizare că, încheierea din 10 septembrie 2018 prezenta premise de a fi considerată ca emisă cu bună știință contrar legii, urmare a unui comportament condiționat abuziv al magistratei Svetlana Tizu.

247. Prin Hotărârea nr.562/26 din 04 decembrie 2018 a Consiliului Superior al Magistraturii a fost admisă sesizarea Procurorului General și s-a dat acordul la pornirea urmăririi penale în privința judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău conform art.307 alin.(1) Cod penal.

248. Prin sentința nr.1-1630/2019 din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Svetlana Tizu a fost achitată de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) din Codul penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. A fost achitată Svetlana Tizu de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(2), art.307 alin.(1) din Codul penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. A fost recunoscut vinovat V.F. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(2) lit.d) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Pedeapsa închisorii s-a redus cu 112 zile în temeiul art.385 alin.(5) CPP. În baza art.90 Cod penal, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei pe o perioadă de probațiune de 3 ani. S-a confiscat de la V.F. contravaloarea sumei de 2000 de Euro, convertiți în valuta națională la cursul BNM la data executării sentinței în această latură.

249. La 12 mai 2021, Svetlana Tizu a depus cerere la Consiliul Superior al Magistraturii privind reîncadrarea în funcție prin anularea suspendării pe motivul decăderii circumstanțelor ce au servit drept temei pentru suspendarea din funcție, cu repunerea în toate drepturile avute anterior, achitarea salariului și a tuturor plăților cuvenite pentru întreaga perioadă de suspendare, începând cu 23 octombrie 2018.

250. Prin cererea din 18 mai 2021, Svetlana Tizu a menționat că persoanele care au depus plângerea, prin care au solicitat atragerea dânzei la răspundere penală pentru pronunțarea unei încheieri contrar legii, nu au

niciun statut în cadrul cauzei penale privind învinuirea adusă în baza art.324 alin.(3) lit.a) Cod penal și nu dețin nici temei legal de a contesta sentința în partea achitării sale pe marginea învinuirii.

251. La 25 mai 2021, prin Hotărârea nr.146/15 a CSM, au fost respinse cererile Svetlanei Tizu cu privire la reîncadrarea în funcție.

252. Ulterior, procurorul în Procuratura Anticorupție, avocatul în interesele lui V.F., părțile vătămate și avocatul Ceachir Anatolie în interesele B.L. au contestat sentința din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

253. Prin decizia din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat au fost respinse ca neîntemeiate apelurile declarate. S-a admis în parte apelul declarat de avocatul Ceachir Anatolie. A fost achitată B.L., învinuită în baza art.325 alin.(3) lit.a¹) Cod penal. În rest, sentința din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a menținut.

254. La 29 iunie 2023 și 05 iulie 2023, în adresa CSM au parvenit cererile de la judecătorul Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău, prin care a solicitat repunerea în funcția de judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și în toate drepturile avute anterior. La 10 august 2023, Svetlana Tizu a depus cerere de concretizare, prin care a solicitat continuarea examinării cererii privind anularea suspendării din funcția de judecător, cu repunerea în toate drepturile deținute anterior.

255. Prin Hotărârea nr.436/27 din 10 octombrie 2023 a CSM s-a admis parțial cererea și s-a anulat suspendarea din funcție a judecătorului Svetlana Tizu, în rest, cererea a fost respinsă ca neîntemeiată.

256. Ține de remarcat că prin Hotărârea nr.33/9 din 11 decembrie 2020 a Colegiului disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii s-a încetat procedura disciplinară intentată în baza indicațiilor președintelui interimar al CSM, Pahopol Anatol, prin care s-a solicitat verificarea pretinselor abateri disciplinare în acțiunile judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Tizu Svetlana. Colegiul a concluzionat că indicația Președintelui interimar al CSM, Anatol Pahopol, pe o foaie de calendar, scrisă de mână, în care era indicată necesitatea verificării de către Inspekția judiciară a faptelor judecătorului enunțat nu corespunde art.20 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, adică nu corespunde cerințelor unei sesizări.

257. În ședința Consiliului Superior al Magistraturii din 24 octombrie 2023, Svetlana Tizu a susținut cererile sale de numire în funcția de judecătoare până la atingerea plafonului de vârstă. Totodată, pe parcursul ședinței Svetlana Tizu a fost întrebată cu privire la circumstanțele constatate prin decizia din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat. În special, petenta a fost invitată să dea explicații referitor la circumstanțele care le-a relatat în cadrul urmăririi penale care au fost incluse în decizia definitivă din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat. Mai cu seamă s-a reținut că inculpata, Svetlana Tizu, în ședință instanței de apel a declarat că susține pe deplin

declarațiile date în instanța de fond. La fel, în cadrul ședinței Consiliului, au fost date citirii explicațiile atribuite Svetlanei Tizu cu privire la relația sa cu judecătorul Curții de Apel Chișinău vizat în sentință. Din conținutul deciziei din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat, la pagina 327, se regăsește următorul pasaj: *„Printre altele au urmat discuții privind activitatea sa, volumul de lucru, atât la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cât și la Curtea de Apel Chișinău La fel, în cadrul discuției au abordat mai multe cauze pe care le avea în procedură privitor la practica judiciară, interpretarea și aplicarea legii, printre care și plângerea depusă de V.S., despre care i-a relatat că este o cauză complexă. După care, L.B., auzind că a relatat de speță V.S., a întrebat-o dacă l-a fixat spre examinare. I-a relatat că a avut ședință de judecată pe dosar... și are deja și o poziție pe caz, care este una de admitere. Judecătorul CA, L.B. nu a întrebat-o expres și special despre acest dosar, motivul întâlnirii, fiind altul. Reieșind din faptul că anterior a confundat subiectul discutat cu alt judecător-coleg, vizat în sentință H.V., a răspuns automat că a mai fost întrebată despre plângerea dată. Deși cunoaște faptul că nu este în drept de a divulga secretul deliberării, a considerat că în cazul comunicării acesteia vor înceta orice discuție pe tema dată. Cu aceasta a încheiat discuția, fiecare plecând în direcția sa. Peste un timp oarecare, B.L. iarăși a telefonat-o, solicitând să se vadă. Nu a concretizat ce ar fi condiționat întâlnirea dată, dar deoarece consideră că, subiectul anterior a fost epuizat, a acceptat, în cadrul discuției, la aceeași intersecție, L.B. a întrebat-o dacă a examinat plângerea despre care au discutat. I-a comunicat că, a anunțat întrerupere pentru pronunțare, fiind început și proiectul de încheiere, or, în cadrul ședinței și-a întărit poziția, reieșind din explicațiile părților. Ca urmare, B.L. i-a prezentat un flash cu careva idei schițate privind jurisprudența CtEDO vis-a-vis de plângerea examinată în baza art.313 CPP, care posibil i-ar fi de folos la întocmirea încheierii. A interpretat gestul dat ca un ajutor, or, de o perioadă îndelungată activa fără greșier și asistent. Deja, la momentul în care a ajuns să întocmească încheierea integrală și a deschis documentul de pe flashul transmis de B.L. a depistat că, de fapt acolo era un proiect de încheiere pe marginea plângerii lui S.V. și nu doar careva idei. Astfel, după lecturarea proiectului a ajuns la concluzia că proiectul este unul destul de reușit, completându-l cu careva argumente suplimentare”.*

258. Suplimentar, Consiliul Superior al Magistraturii a reținut și declarațiile care vin să confirme circumstanțele expuse mai sus și anume declarațiile L.B., care a declarat că *„V.F. fiind asistentul ei judiciar, venea și discuta cu aceasta diferite spețe, probleme de calificare juridică etc., iar unica tangență pe care o are cu cazul V.S., este faptul că în discuțiile avute cu acesta, el a abordat și cazul în privința ultimului și a întrebat opinia dînzei asupra încălcărilor de procedură în speța dată. (...) Ulterior, a discutat privitor la activitatea Svetlanei Tizu, volumul de lucru, atât la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cât și la Curtea de Apel Chișinău și evenimentul*

familiei sale care urma să aibă loc de curând. De asemenea, în cadrul discuției, ultima i-a relatat despre mai multe cauze pe care le avea în procedură privitor la practica judiciară, interpretarea și aplicarea legii, printre care a relatat de S.L., B.G., dar și de plângerea depusă de S.V., despre care i-a comunicat că este o cauză complexă. La fel, ultima i-a relatat că și-a format deja și o poziție pe caz, care este una de admitere. Chiar a început și un proiect de încheiere, în plus a rugat să o ajute în găsirea unui asistent judiciar sau a unui greșier. Cu aceasta au încheiat discuția, fiecare plecând în direcția sa. În aceeași seară, s-a întâlnit cu asistentul judiciar, V.F., pe care l-a rugat dacă poate să-i acorde o favoare și să o ducă până în sec.Râșcani, deoarece era târziu, iar ultimul dispune de automobil. Unde printre altele i-a comunicat că s-a întâlnit cu judecătorul, Svetlana Tizu, care i-a spus despre volumul mare de lucru existent în procedura Judecătorei Centru, mun. Chișinău, iar plus la toate nu are nici greșier și nici asistent judiciar. La fel, i-a povestit despre cauzele relatate de ea, că are mai multe cauze cu numirea expertizei și că printre altele a pomenit de plângerea depusă de S.V., despre care anterior s-a consultat și el. Atunci, F.V. i-a comunicat că el îl ajută pe V.S., întocmindu-i mai multe cereri și plângeri, deoarece ultimul l-a ajutat la nașterea copiilor lui. I-a spus că anume el a întocmit plângerea depusă de ultimul la procuratură și la judecătorul de instrucție. În plus, i-a mai comunicat că, deoarece ... dorește să devină judecător, exersează la întocmirea mai multor proiecte de acte de dispoziție și pentru practica personală a schițat un proiect de încheiere și pe marginea plângerii pe care i-a întocmit-o lui S.V. Vineri, pe 07 septembrie 2018, asistentul judiciar i-a adus spre verificare proiectele de decizii motivate pe care urma să le pronunțe următoarea săptămână. La acest capitol, subliniază că V.F. îi prezenta proiectele de decizie doar pe stick sau pe poșta electronică, nu utilizau mapa publică internă din cadrul Curții de Apel, în continuare ea a transferat proiectele de decizii de pe stickul asistentului pe flashul său și în acel moment a observat un fișier cu denumirea „schițe CEDO S.” și deoarece era un document care nu avea tangență cu cauzele pe care le avea în procedură nu l-a copiat. Indică că, în urma discuției avute cu F.V. pe data de 04 septembrie 2018, a dedus că ultimul a plasat fișierul cu denumirea „schițe CEDO S.” ca ajutor pentru Svetlana Tizu, deoarece ultima nu avea nici greșier și nici asistent. Pe data de 08 septembrie 2018, în ziua evenimentului familial, l-a rugat pe V.F. dacă poate să o ducă cu automobilul acestuia în câteva locuri unde urma să se deplaseze, (salon pentru coafură, vizaj, manichiură), deoarece afară ploua. În aceeași zi, s-a întâlnit cu Svetlana Tizu pe chestiuni legate de nunta feciorului său și i-a transmis flash-ul, din solidaritate, cunoscând cât e de greu să activezi în lipsa unui greșier și asistent.”

259. Consiliul Superior al Magistraturii a menționat că prin sentința din 17 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia irevocabilă din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat,

F.V. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(2) lit.d) din Codul penal (traficul de influență), fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

260. Instanțele de judecată au constatat că în perioada 05 septembrie 2018 – 10 septembrie 2018, F.V. a avut un șir de discuții cu S.V. în urma cărora, ultimul, în seara zilei de 07 septembrie 2018 a dat lui F.V. suma de 2000 de Euro, ceea ce conform cursului BNM constituie 38891,80 de lei MD, acesta susținând că deține influență asupra judecătorului din Curtea de Apel Chișinău, L.B., ca aceasta să intervină în soluționarea pozitivă a plângerii ce se examina la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

261. În continuare, CSM a reținut aceste circumstanțe ca fiind determinate la emiterea soluției.

262. Completul atestă că, respectând principiul prezumției nevinovăției, Consiliul nu a pus în discuție comiterea sau nu a unei infracțiuni de către Svetlana Tizu, acest subiect nefiind de competența sa, dar a instanțelor judecătorești care examinează cauza penală. La fel, s-a menționat că soluția adoptată sub nicio formă nu poate fi reținută drept o reevaluare a acuzațiilor de trafic de influență în privința Svetlanei Tizu. Din această perspectivă decizia instanțelor judecătorești a fost analizată doar ca niște acte de constatare a anumitor circumstanțe pe care Svetlana Tizu nu le-a negat.

263. Analizând situația descrisă, și având în vedere că Consiliul este responsabil de integritatea instituțiilor judiciare, care dorește să dezvolte o instituție integră cu judecători corecți și integri, folosind dreptul discreționar, în rezultatul votării deschise, cu 2 voturi pro și 5 voturi împotriva, membrul CSM, Maria Frunze, a anunțat opinie separată, Plenul Consiliul Superior al Magistraturii la 24 octombrie 2023 a adoptat Hotărârea nr.474/30, prin care a respins cererea judecătorului Svetlana Tizu, de la Judecătoria Chișinău privind înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă. S-a propus Președintelui Republicii Moldova eliberarea Svetlanei Tizu din funcția de judecător al Judecătoriei Chișinău în temeiul art.25 alin.(1) lit.k) din Legea cu privire la statutul judecătorului, în vigoare până la 26 august 2022.

264. Nefiind de acord cu Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii, Svetlana Tizu a contestat-o în ordinea contenciosului administrativ, solicitând anularea acesteia și obligarea CSM să emită hotărârea de numirea a dânzei în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă în cadrul Judecătoriei Chișinău, în temeiul art.11 alin.(1) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, în redacția legii în vigoare din 26 august 2022, art.53 alin.(2) din Codul administrativ sau alternativ înaintarea propunerii către Președintele Republicii Moldova de numire/reconfirmare în funcția de

judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, până la atingerea plafonului de vârstă.

265. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, raportând circumstanțele de fapt la normele de drept precitate supra la raportul juridic litigios, constată că, la caz, nu sunt îndeplinite condițiile de anulare a hotărârii nr.474/30 din 24 octombrie 2023 a Consiliului Superior al Magistraturii.

266. Aici, Completul de judecată remarcă că Consiliul Superior al Magistraturii, în baza atribuțiilor constituționale, exercită două funcții esențiale ce derivă din necesitatea protejării independenței judecătorilor și anume, funcția de a asigura numirea judecătorilor și funcția de a veghea la respectarea principiului inamovibilității judecătorilor. Consiliul este autoritate de autoadministrare judecătorească și garantul independenței judecătorești. Calitatea de garant se referă în același timp la independența sistemului judiciar și independența fiecărui judecător în parte. În cadrul statului de drept existența unei puteri judiciare independente și imparțiale este o cerință structurală a statului.

267. Prin mecanismul de selectare și promovare a judecătorilor, de înaintare a propunerilor de numire sau de eliberare din funcție a judecătorilor (în cazul examinării candidaturilor propuse pentru a fi numite în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă), CSM participă direct la asigurarea principiului independenței autorității judecătorești. Or, actul de numire sau de eliberare din funcție este emis numai la propunerea organului autoadministrării judecătorești.

268. La caz, se reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cauza *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Islanda [MC] - 26374/18, Hotărârea 1.12.2020 [MC]*, unde Curtea a stabilit un test privind evaluarea deficiențelor dintr-o procedură concretă de numire în funcția de judecător. Cu referire la exigențele impuse de standardul unui tribunal instituit de lege, Curtea Europeană a reținut că tribunalul este caracterizat de funcția sa judiciară, trebuind să îndeplinească și o serie de exigențe instituționale cum ar fi independența și imparțialitatea membrilor săi. Noțiunea de „tribunal” presupune ca acesta să fi compus din judecători selectați pe bază de merit printr-un proces riguros, care să asigure faptul că au fost numiți cei mai calificați candidați – atât în termeni de competență tehnică, cât și în termeni de integritate morală. În opinia Curții Europene, o astfel de selecție bazată pe merit nu asigură doar capacitatea tehnică a unui organ judiciar de a face justiție ca „tribunal”, dar este, de asemenea, esențială în ceea ce privește asigurarea încrederii publicului în sistemul judiciar și servește ca o garanție suplimentară a independenței personale a judecătorilor.

269. Desemnarea judecătorilor pe bază de merit, inclusiv până la atingerea plafonului de vârstă, constituie responsabilitatea constituțională a CSM.

270. În jurisprudența sa (HCC nr.11 din 27 aprilie 2010, §5; HCC nr.21 din 25 iulie 2013, §78; ACC nr.1 din 22 septembrie 2020, §42; ACC nr.2 din 03 decembrie 2020, §36), Curtea Constituțională a precizat că Consiliului Superior al Magistraturii îi revine rolul primar în procedurile privind numirea, promovarea, transferarea, demisia sau eliberare din funcția de judecător, iar orice abatere de la această regulă contravine art.123 alin.(1) din Constituție.

271. Competența exclusivă să numească judecătorii în virtutea prevederilor Constituției și legilor organice care reglementează funcționarea CSM și întregului sistem judecătoresc, îi revine nemijlocit Consiliului Superior al Magistraturii. Înaintarea repetată Președintelui Republicii Moldova a propunerii de numire în funcție de judecător până la atingerea plafonului de vârstă ține de competența exclusivă a CSM, or, potrivit art.116 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, judecătorii instanțelor judecătorești se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii. Judecătorii care au susținut concursul sunt numiți în funcție pentru prima dată pe un termen de 5 ani. După expirarea termenului de 5 ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, stabilit în condițiile legii.

272. Totodată, potrivit pct.81 din Hotărârea Curții Constituționale nr.38 din 07 decembrie 2021 pentru interpretarea articolelor 1 alin.(3), 20 și 116 alin.(1) și (2) din Constituție și controlul de constituționalitate al articolului 11 alin.(1) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 privind statutul judecătorului (numirea în funcție a judecătorilor până la atingerea plafonului de vârstă) (sesizările nr.96a/2021 și nr.124g/2021), în cazul existenței unor suspiciuni rezonabile privind integritatea judecătorului sau de încălcare de către acesta a legislației, Consiliul Superior al Magistraturii *poate* sesiza Inspekția Judiciară în vederea desfășurării unui control suplimentar al candidatului.

273. Prin urmare, analiza prevederilor actelor normative indică asupra competenței exclusive a Consiliului Superior al Magistraturii la numirea judecătorilor, precum și discreția autorității publice de a decide în fiecare caz concret asupra sesizării Inspekției Judiciare, dacă consideră necesară desfășurarea unui control suplimentar al candidatului.

274. La caz, situația reclamantei Svetlana Tizu este similară unui candidat la funcția de judecător.

275. Aici, se reține cauza *Catană v. Moldova, cererea nr.43237/13, hotărârea CtEDO din 21 februarie 2023*, unde Curtea a reținut (la §61), Convenția impune existența a cel puțin unuia dintre următoarele două mecanisme: fie organele profesionale disciplinare îndeplinesc ele însele exigențele art.6 din Convenție, fie nu le îndeplinesc, dar procedurile în fața lor sunt supuse unui control ulterior al unui organ judiciar cu competență deplină, care dispune el însuși de garanțiile prevăzute de acest articol (*Albert*

și *Le Compte v. Belgia*, 10 februarie 1983, §29, seria A nr.58; *Fazia Ali v. Regatul Unit*, nr.40378/10, §75, 20 octombrie 2015; și *Eminağaoğlu v. Turcia*, nr.76521/12, §94 și 103, 09 martie 2021).

276. În aceeași hotărâre, referitor la aprecierea dacă un „tribunal” poate fi considerat „independent” în sensul art.6 din Convenție, Curtea are în vedere între altele modul de numire și durata mandatului membrilor săi, existența unei protecții împotriva presiunilor externe și dacă există sau nu o aparență de independență. Curtea a reamintit că exigențele privind independența și imparțialitatea obiectivă sunt strâns legate între ele (*Sacilor-Lormines v. Franța*, nr.65411/01, §62, CEDO 2006-XIII) și că ele împreună sunt foarte strâns legate de exigența „instanței stabilită prin lege” în sensul art.6 din Convenție.

277. Din cele stabilite, Completul de judecată consideră că la adoptarea hotărârii nr.474/30 din 24 octombrie 2023, de către Consiliul Superior al Magistraturii au fost respectate exigențele cu privire la criteriile de evaluare a independenței judecătorului evaluat prin prisma existenței unei protecții împotriva presiunilor externe și dacă există sau nu o aparență de independență.

278. În pofida faptului că nu s-a examinat cererea Svetlanei Tizu din perspectiva răspunderii disciplinare, oricum sunt evidente consecințele asupra carierei de judecător al acesteia. Or, aportul inspecției poate fi determinant la evaluarea faptelor ce țin de eventuale acțiuni ale judecătorului ce ar constitui abateri disciplinare, dar nu la emiterea concluziilor ce vizează integritatea judecătorului, fapte constatate căroră ține exclusiv de competența CSM.

279. Stabilind că situația de fapt era certă, CSM nu era obligat să remită actele Inspecției judiciare, deoarece putea să-și formeze o concluzie de sine stătător asupra faptelor ce confirmă, în opinia sa, lipsa de integritate a judecătorului. Sintagma ”poate” din Hotărârea nr.38 presupune sesizarea inspecției doar în cazul în care circumstanțele nu sunt clare, or, inspecția are atribuții de acumulare/cercetare a actelor ce vizează o eventuală abatere disciplinară, ceea ce nu este la caz, faptele și circumstanțele fiind clare, pentru ca CSM să le dea apreciere, reieșind din principiul dreptului discreționar, pentru a decide asupra integrității judecătorului.

280. Completul notează reclamanta Tizu Svetlana nu a prezentat nici un argument din care să rezulte că hotărârea CSM are la bază nu dubii de integritate în privința sa, ci o eventuală abatere disciplinară, pentru care ar fi fost necesară și obligatorie sesizarea Inspecției judiciare. Cu atât mai mult că, faptele menționate au fost confirmate ca fiind admise de reclamantă prin sentința de achitare a ultimei în comiterea infracțiunii stabilite la art.307 Cod penal, căroră CSM le-a dat o apreciere prin prisma faptului dacă acestea pun sau nu la îndoială integritatea judecătorului. Astfel că Tizu Svetlana nu a fost achitată pentru lipsa faptei, ci pentru acțiunile sale nu întrunesc elementele infracțiunii, ceea ce nu exclude în mod automat aprecierea acestora de către

CSM sub aspectul integrității la numirea în funcție și dacă acestea aduc atingere prestigiului justiției.

281. Ține de menționat că la adoptarea hotărârii contestate au participat un număr de 7 membri din cei 9 aflați în exercițiul funcțiunii. Ședința CSM, în corespundere cu art.15 din Legea nr.947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, fiind declarată deliberativă, la care au participat 4 membri aleși din rândul judecătorilor și 3 membri non-judecători.

282. Prin urmare, la caz, se constată respectarea independenței și imparțialității organului de autoadministrare judecătorească.

283. Faptul că Tizu Svetlana s-a adresat cu cerere CSM, la expirarea termenului inițial de 5 ani, pentru reconfirmare în funcție până la atingerea plafonului de vârstă nu este suficientă, diminuând rolul acestei autorități în calitate de organ constituțional de autoadministrare judecătorească, or, Consiliul nu este o instituție formală și nu poate numi în funcție în mod automat judecătorii doar pe simplu fapt că expirat termenul inițial de 5 ani pentru care a fost numită, fără a fi supusă unei evaluări și aprecieri a carierii acesteia pe toată această perioadă de timp cât a activat.

284. Or, rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii este să asigure numirea în funcție, promovarea și eliberarea judecătorilor ca autoritate de autoadministrare judecătorească, garant al independenței judecătorești, fapt ce rezultă și din HCC nr.10 din 04 martie 1997.

285. Afară de aceasta, legislația cu privire la selecția și evaluarea judecătorilor expres stabilește că anume Consiliului Superior al Magistraturii îi revine sarcina respectivă până la constituirea noului Colegiu de selecție, fapt ce rezultă și din prevederile art.25 din Legea nr.147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor, Colegiu care la momentul emiterii hotărârii contestate nu exista.

286. Mai mult ca atât, potrivit art.II alin.(2) din Legea nr.120/2021 pentru modificarea Constituției, judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi.

287. La data intrării în vigoare a modificărilor Constituției, 01 aprilie 2022, Svetlana Tizu avea împuternicirile expirate de judecător, iar CSM este singurul organ care dispune de competența constituțională de a numi judecătorii în funcție.

288. La modificarea Constituției, în special a art.116, legiuitorul a stabilit că judecătorii în funcție la data modificărilor constituționale se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă, deci este pusă în discuție soarta judecătorilor care dispun de împuterniciri constituționale obținute în mod legal, care au fost extinse prin efectul modificărilor constituționale. Prin urmare, un tratament egal urmează a fi aplicat tuturor

judecătorilor care au dispus de împuterniciri legale la data modificărilor constituționale.

289. Situația judecătorilor cu împuterniciri expirate reprezintă o altă situație decât a judecătorilor cu împuterniciri valabile la situația din 01 aprilie 2022. Elementul de bază care îi diferențiază este anume lipsa unor împuterniciri constituționale de a judeca. La caz, CSM este organul cu competența de a numi judecători până la atingerea plafonului de vârstă.

290. În atare împrejurări, nu este aplicabil principiul egalității și nediscriminării și nu este vorba despre similitudini între judecătorii care au avut la data modificărilor constituționale împuterniciri și cei cu împuterniciri expirate. Or, modificările constituționale au efect pe viitor, dar nu și retroactiv, respectiv CSM a examinat cererea Svetlanei Tizu din perspectiva normelor constituționale care reglementează numirea în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, în temeiul normelor de drept în vigoare la data expirării împuternicirilor acesteia.

291. În acest context, nu poate fi reținut argumentul reclamantei precum că în prezentul litigiu nu sunt aplicabile prevederile Legii nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, în vigoare până la 26 august 2022, or, reieșind din prevederile art.7 alin.(1) din Codul civil, legea civilă nu are caracter retroactiv, nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nici nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

292. Pe lângă acestea, prevederile art.II alin.(2) din Legea nr.120/2021 pentru modificarea Constituției, potrivit căror judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi, au fost supuse controlului constituțional, în decizia de inadmisibilitate nr.56 din 04 mai 2023 a Curții Constituționale, unde Curtea a reiterat că proiectul de lege pentru modificarea Constituției respectă condițiile de revizuire a Constituției.

293. Garanțiile constituționale prevăzute la art.116 din Constituție pentru Svetlana Tizu au expirat la *04 februarie 2020*, adică exact la 5 ani de la emiterea decretului de numire în funcția de judecător, prin urmare la reconfirmare în funcție sunt o serie de garanții pe care CSM urmează să le ia în considerare.

294. Din această perspectivă, nu poate fi pusă în discuție existența unei legitime așteptări cu privire la prelungirea împuternicirilor, deoarece obținerea funcției de demnitate publică de judecător nu este ocupată doar prin trecerea a unei perioade de probă, întrucât această funcție de demnitate publică este ocupată în temeiul unui proces de selecție și evaluare, și în baza unei hotărâri motivate a CSM.

295. La acest aspect, Completul de judecată remarcă că dispozițiile art.3 din Legea nr.147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor stabilește expres care sunt criteriile la selectarea judecătorilor.

296. La soluționarea cererii Svetlanei Tizu, CSM a analizat-o în baza a două criterii de selecție a candidaților la funcția de judecător prevăzute la art.3 alin.(1) din Legea nr.147/2023: e) deținerea calităților personale precum verticalitatea, corectitudinea, capacitatea de a gestiona situațiile stresante, capacitatea analitică, capacitatea de a lua decizii, atestate prin rezultatul testării psihologice; f) deținerea capacității de a înțelege și de a soluționa situații juridice complexe.

297. Aici sunt relevante constatările Curții Constituționale prevăzute la §81 din Hotărârea nr.38 din 07 decembrie 2021, potrivit cărora articolul 116 alin.(2) din Constituție trebuie interpretat în sensul în care, după expirarea termenului de cinci ani, judecătorii vor fi numiți în funcție până la atingerea plafonului de vârstă fără o evaluare suplimentară din partea Consiliului Superior al Magistraturii. Totuși, în cazul existenței unor suspiciuni rezonabile privind integritatea judecătorului sau de încălcare de către acesta a legislației, Consiliul Superior al Magistraturii poate sesiza Inspekția Judiciară în vederea desfășurării unui control suplimentar al candidatului. În cazul în care suspiciunile nu vor fi confirmate, Consiliul Superior al Magistraturii va asigura numirea judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă.

298. Curtea Constituțională investită cu dreptul de a explica modul de aplicare a prevederilor art.116 alin.(2) din Constituție, a reținut că odată fiind expirat termenul de cinci ani, CSM nu va confirma judecătorii până la plafonul doar dacă există suspiciuni rezonabile privind integritatea judecătorului sau de încălcare a acesteia a legislației.

299. Ține de menționat că, potrivit Legii nr.178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor aprecierea dacă a fost sau nu comisă o abatere disciplinară de către judecător, îi revine inspekției judiciare care la rândul său urmează să analizeze modul de aplicare a legislației, iar în cazul identificării unor încălcări a legislației sau lipsa de integritate, va trece la luarea măsurilor necesare. Procedură disciplinară urmează a fi finalizată cu o hotărâre a Colegiului disciplinar care să constate abaterea prevăzută la art.4 din Legea menționată, ceea ce la caz nu se atestă, or, hotărâre cu privire la tragerea la răspundere disciplinară în privința Svetlanei Tizu, nu există.

300. Cu toate acestea, Curtea Constituțională a reținut un alt element, și anume că CSM îi revine dreptul constituțional de apreciere a integrității candidatului la funcția de judecător, criteriu ce rezultă din prevederile art.3 și art.25 din Legea nr.147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor.

301. Prin urmare, aprecierea integrității profesionale a judecătorilor ține de competența CSM, fără să fie obligatorie verificarea prealabilă a inspekției judiciare, or, ultima este competentă să stabilească dacă acțiunile

judecătorului constituie sau nu o abatere disciplinară, dar nu dacă acesta este sau nu integru profesional, competența determinării acestor fapte sub aspectul integrității profesionale aparținând în mod exclusiv CSM.

302. Potrivit Codului de etică și disciplină a judecătorului, prin integritate se înțelege – o serie de interdicții în virtutea deținerii funcției de demnitate publică de judecător, iar potrivit DEX noțiunea de suspiciune – semnifică lipsa de încredere în cineva, îndoială în ceea ce privește corectitudinea, legalitatea faptelor sau onestitatea intențiilor cuiva.

303. Consiliul Superior al Magistraturii, la soluționarea cererii, a stabilit că pe parcursul anului 2018 Svetlana Tizu a avut mai multe întâlniri cu persoane terțe cu care a discutat, după cum a explicat „practica judiciară”, astfel, reieșind din decizia definitivă a Curții de Apel Comrat aceste declarații se confirmă și prin declarația L.B. care a relatat care au fost acele cauze penale. Totodată, petenta Svetlana Tizu a acceptat de la un alt judecător, un purtător de informații (flash) cu un proiect de act judecătoresc, despre care însăși aceasta a menționat „că l-a citit”, „a fost de acord cu el”, „a făcut redactări minore și l-a semnat”.

304. În contextul enunțat, în virtutea prevederilor art.5 din Codul de etică și disciplină, se atestă că Svetlana Tizu a admis fapte reprobabile care au fost apreciate de către CSM drept o demonstrație clară a lipsei de integritate. Or, divulgarea secretului deliberării, coordonarea textului unui act judecătoresc cu o persoană străină, discuții pe marginea soluțiilor pe o serie de cazuri, acceptarea unui flash cu un proiect de act judecătoresc de la un terț acceptat de ultima, reprezintă acțiuni reprobabile care în mod întemeiat au fost apreciate de Consiliu ca fiind acțiuni care pun la îndoială integritatea profesională a judecătorului. Mai mult ca atât, autorul nemijlocit al textului care a fost transpus către judecătorul Svetlana Tizu, în încheierea judecătorească, era V.F., care a fost condamnat definitiv pentru trafic de influență, iar ultima a beneficiat de actul judecătoresc pregătit de către persoana terță menționată drept proiect., pe care la acceptat și la transpus în actul său judecătoresc ca variantă finală.

305. În circumstanțele expuse, CSM corect a considerat că comportamentul Svetlanei Tizu nu poate fi apreciat ca respectând cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate. Nu contează dacă magistrata Svetlana Tizu a fost remunerată cu sume de bani sau în alt mod, dar este esențială că dânsa a recunoscut, atât în cadrul examinării cauzei penale, cât și în cadrul ședinței CSM, că a admis comportamentul menționat, comportament care în mod rezonabil ridică suspiciuni de integritate. Or, statutul de judecător impune un comportament ireproșabil în societate, un echilibru și un comportament rațional chiar în situații limite.

306. Faptul că magistrata Svetlana Tizu a fost achitată prin sentința definitivă din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(3) lit.a) și art.42 alin.(2) art.307 alin.(1) din Codul penal, nu este de natură să înlăture existența

acțiunilor care au adus atingere reputației reclamantei în calitate de judecător. Aceste fapte nu sunt dintre acelea care îi pot asigura Svetlanei Tizu o buna reputație în sensul art.6 din Legea nr.544/1995.

307. Or, la promovarea unui candidat pentru ocuparea funcției de judecător, autoritatea publică responsabilă CSM, are obligația să verifice reputația acestuia. Verificarea candidatului este incontestabilă și urmărește un scop legitim, având în vedere că ingerința este prevăzută de lege, în virtutea funcției de demnitate publică la care acesta pretinde (*a se vedea cauza Ovidiu Trăilescu v. România, cererile nr.5666/04 și 14464/05*).

308. Completul de judecată constată ca fiind justă concluzia Consiliului Superior al Magistraturii precum că Svetlana Tizu nu îndeplinește condiția obligatorie prevăzută de lege pentru a fi numită în funcția de demnitate publică de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, întrucât s-a constatat că nu se bucură de o reputație ireproșabilă. Or, exercitarea funcției demnitate publică prin prisma Legii nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, se bazează pe principiile legalității, liberului consimțământ, transparenței, exemplului personal, responsabilității și al loialității.

309. Potrivit principiilor generale stabilite în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorilor, statutul judecătorilor tinde să asigure competența, independența și imparțialitatea la care orice persoană se așteaptă în mod legitim din partea jurisdicțiilor și a fiecăruia dintre judecătorii cărora le este încredințată apărarea drepturilor sale. El exclude orice dispozitiv sau procedură care ar putea periclita încrederea în această competență, această independență sau această imparțialitate. Judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, act sau manifestare care ar putea să pericliteze efectiv încrederea în imparțialitate și independența sa.

310. Afară de aceasta, Consiliul Consultativ al Judecătorilor a elaborat reguli de conduită individuală ale judecătorilor, stabilind că fiecare judecător în parte trebuie să facă totul pentru a susține independența juridică atât la nivel instituțional, cât și individual, să se comporte cu integritate în exercițiul funcțiunii și în viața particulară, să adopte permanent o abordare care să fie și să pară imparțială, să își îndeplinească îndatoririle fără favoritisme și fără prejudecăți sau idei preconcepuate existente sau aparente, să manifeste respectul cuvenit tuturor persoanelor care iau parte la procedurile judiciare sau afectate de aceste proceduri, să își îndeplinească îndatoririle cu respectul cuvenit pentru tratamentul egal al părților, evitând orice idee preconcepută și discriminările, păstrând echilibru între părți și asigurând o audiere corectă pentru fiecare.

311. Unul din criteriile care ține nemijlocit de aprecierea exclusivă a Consiliului Superior al Magistraturii este deținerea calității personale cum ar fi verticalitatea și corectitudinea comportamentului judecătorului.

312. La caz, corect CSM a apreciat lipsa integrității și corectitudinii în acțiunile magistratei Svetlana Tizu.

313. Or, chiar prin faptul achitării acesteia pentru comiterea faptei stabilite la art.307 Cod penal pentru lipsa elementelor infracțiunii în acțiunile acesteia, se confirmă că faptele au existat, doar că acestea nu constituie o infracțiune, fapte cărora CSM le-a dat o justă și rezonabilă apreciere sub aspectul lipsei de integritate.

314. CSM, în activitatea sa, fiind investită în noua componentă, conform noilor modificări constituționale din 01 aprilie 2022, are sarcina și obligația să-și asume rolul de garant al independenței justiției prin atitudine univoce față de lipsa de integritate, în situația în care întregului corp judecătoresc se impun înalte standarde etice și de conduită.

315. Potrivit Avizului nr.3 (2002) asupra principiilor și regulilor privind imperativele profesionale aplicabile judecătorilor și în mod deosebit a deontologiei, comportamentelor incompatibile și imparțialității al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, este incorect să se facă legătura între standardele de comportament profesional și comportamentul necorespunzător care poate da naștere la sancțiuni disciplinare. Standardele profesionale, care au fost subiectul primei părți a prezentei opinii, reprezintă cea mai bună practică, pe care toți judecătorii trebuie să încerce să o dezvolte și spre care trebuie să aspire toți judecătorii. Ar fi o descurajare a dezvoltării viitoare a acestor standarde și ar fi o înțelegere greșită a scopului lor să le identificăm cu comportamentul necorespunzător care justifică proceduri disciplinare. Pentru a justifica procedurile disciplinare, comportamentul necorespunzător trebuie să fie grav și flagrant, într-un mod care nu poate fi interpretat doar ca o nerespectare a standardelor profesionale prezentate în ghiduri de comportament.

316. Implementarea unui sistem de control al integrității ar trebui să fie întotdeauna strict în conformitate cu principiul de proporționalitate. Încălcările de conduită profesională acoperă un spectru larg de acțiuni, de la abateri minore până la cele grave, care generează sancțiuni disciplinare.

317. Analiza situației din speță nu reprezintă o expunere asupra a unei abateri disciplinare, întrucât nu se pune în discuție necesitatea stabilirii unei astfel de abateri ca atare. La fel, nici respingerea cererii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, nu reprezintă o sancțiune din perspectiva răspunderii disciplinare.

318. Acordarea votului de neîncredere se bazează exclusiv pe opinia Consiliului Superior al Magistraturii, care este unica autoritate responsabilă de integritatea instituțiilor judiciare. Or, odată ce CSM dorește să dezvolte o instituție integră cu judecători corecți și integri, se impune respectiv și soluții în acest sens prin transmiterea mesajului candidaților ce aspiră la funcția de judecător să aibă o conduită ireproșabilă pentru a nu trezi unui observator obiectiv din afară, îndoieli rezonabile de imparțialitate, precum și să nu dăuneze prestigiului justiției, la fel, celorlalți candidați care au avut comportamente similare din speța dedusă judecății.

319. La caz, CSM, evaluând conduita magistratei Svetlana Tizu sub perspectiva integrității, a considerat că este pusă la îndoială încrederea justițiabililor în actul de justiție din partea persoanei care a beneficiat de serviciile unui consilier care a întocmit proiecte de acte judiciare în scopuri coruptibile, fapt constatat prin sentință judecătorească.

320. Cât privește echilibrul dintre proporționalitatea și necesitatea emiterii hotărârii contestate, în raportul cu interesul Svetlanei Tizu pentru a fi reconfirmată în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă și interesul public de a avea un sistem în care să nu activeze judecători care au admis derapaje de la principiile integrității prevăzute de Codul de etică a judecătorilor, Completul de judecată remarcă că potrivit decretului de numire în funcția de judecător statutul i-a fost garantat doar pentru o perioadă de 5 ani, ulterior numirea dânzei urma să fie precedată de o evaluare și selecție, de rând cu ceilalți candidați care aspiră la accesată funcție, or, prelungirea împuternicirilor nu a fost un statut obținut în mod automat prin trecerea simplă a timpului, fără să treacă prin procedura de evaluare.

321. În această situație, interesul public, încrederea justițiabililor în actul de justiție și prestigiul profesiei sub aspect de independență și integritate, prevalează față de interesul magistratei Svetlana Tizu pentru ne nu a fost reconfirmată în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, care s-a compromis prin beneficierea serviciilor asistentului care a fost recunoscut vinovat prin sentința din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, menținută prin decizia irevocabilă din 28 iunie 2023 a Curții de Apel Comrat, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(2) lit.d) din Codul penal (traficul de influență), fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare.

322. Cât privește, aplicabilitatea normelor Codului muncii în raport cu funcția de demnitate publică de judecător, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că relațiile de muncă a judecătorilor la capitolul numire și situațiile de carieră sunt suficient de clar, expres și imperativ este stabilit în Legea specială nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, aceste prevederi derivând din faptul că judecătorul deține un statut special de demnitate publică.

323. La acest capitol se rețin prevederile art.5 alin.(2) și (3) din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora, normele juridice generale sunt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate. Normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. *În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.*

324. La caz, prevederile Codului muncii, în special art.2, 75, 76, 78, 83, la care face referire Svetlana Tizu nu sunt aplicabile, în virtutea raportului juridic litigios special guvernate de Legea specială nr.544/1995 cu privire la

statutul judecătorului și a celor derivate conexe acesteia cum ar fi Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, Legea privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor.

325. Prin urmare, propunerea Svetlanei Tizu cu privire la aplicarea analogia legii nu poate fi reținută.

326. În acest sens este irelevant argumentul reclamantei precum că deoarece termenul de 5 ani a expirat în perioada suspendării sale din funcție, care a fost anulată la 10 octombrie 2023 în baza Hotărârii nr.436/27 a CSM, și prin urmare, doar la situația din data respectivă dânsi i-au expirat împuternicirile, prin urmare în privința sa operează modificările efectuate prin Legea nr.120/2021, în vigoare din 01 aprilie 2022, în situația în care judecătorul deține un statut special de demnitate publică, iar raporturile juridice sunt guvernate de Legea specială nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, care reglementează expres condițiile de numire, promovare, garantarea drepturilor și tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului, în consecință împuternicirile acesteia au expirat la împlinirea termenului de 5 ani de la numire, indiferent dacă la acea dată raporturile de serviciu cu aceasta erau sau nu suspendate.

327. Afară de aceasta, după cum reiese și din prevederile art.16 alin.(1) din Codul administrativ, dreptul discreționar al autorității emitente (la caz CSM) reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală. Or, decizia prin care se manifestă puterea discreționară se referă la aspecte care într-un cadrul legal, conferă autorității publice o anumită libertate de decizie. În același timp decizia luată în mod discreționar trebuie să fie cea mai optimă, să corespundă finalului actului, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional.

328. De altfel, decizia trebuie să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența dreptului discreționar, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității și a echității. Or, în baza dreptului discreționar, în limitele legale, cu respectarea bunei-credințe, autoritatea publică emitentă are o marjă de apreciere, care urmează să încorporeze propriile considerente de oportunitate în decizia sa, iar instanța de contencios administrativ la rândul său, reieșind din prevederile art.225 alin.(1) din Codul administrativ, nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ, controlul judiciar de verificare a exercitării corecte de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează doar asupra la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar și d) dacă și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

329. În această conjunctură, se deduce că impunerea unei anumite conduite (soluții) autorității emitente, la caz, Consiliului Superior al

Magistraturii, ar implica imixtiunea gravă în independența activității acestuia.

330. La caz, se constată că atât din verificarea informațiilor prezentate Inspecției judiciare, cât și în cadrul ședinței Consiliului Superior al Magistraturii nu au putut fi înlăturate suspiciunile rezonabile cu privire la încălcarea de către magistrata Svetlana Tizu a legislației prin prisma unor cauze aflate în procedură, în vederea formării unei convingeri echivoce a majorității membrilor CSM în privința respectării întocmai de către judecătorul respectiv a rigorilor legale la soluționare cauzelor aflate în procedura sa, astfel încât 5 (cinci) membri ai Consiliului și-au exprimat votul împotriva numirii Svetlanei Tizu în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

331. În contextul enunțat, coroborat la circumstanțele speței și cadrul legal ce guvernează raportul juridic litigios, Completul de judecată concluzionează asupra legalității și temeinicei soluției CSM privind respingerea cererii judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău cu privire la înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă în temeiul art.25 alin.(1) lit.k) din Legea nr.544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, în redacția legii în vigoare până la 26 august 2022 până la modificarea Constituției.

332. Suplimentar, Completul de judecată reține în cazul situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și a obligațiilor părților precum și orice alte efecte dacă legea nouă nu prevede altfel, având în vedere că mandatul inițial judecătorului Svetlana Tizu a expirat la *04 februarie 2020*.

333. Potrivit Legii nr.120 din 23.09.2021, (în vigoare 01.04.2022), pentru modificarea Constituției Republicii Moldova, în special la art.II alin.(2), judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție de judecător nu a expirat la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi.

334. După cum se vede, legea respectivă operează cu dispoziții noi doar în partea ce ține de judecătorii care dispuneau de împuterniciri valabile la data modificării Constituției, prevederile respective nu se referă la judecătorii a căror împuterniciri au expirat la data modificării Constituției.

335. Prin urmare, Svetlana Tizu nu cade sub incidența prevederilor Legii nr.120/2021 pentru modificarea Constituției pentru numirea acesteia până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul legii.

336. Nu poate fi reținut nici alegația reclamantei precum că la 04 februarie 2020 nu a recepționat nicio notificare (înștiințare, scrisoare/hotărâre) de la CSM privind expirarea împuternicirilor, respectiv acestea au fost prelungite automat prin lipsa unui act de expirare, or, garanțiile constituționale prevăzute la art.116 din Constituție, pentru Svetlana Tizu au expirat exact, prin efectul legii, la 5 ani de la emiterea

decretului al Președintelui Republicii Moldova în funcția de judecător (04.02.2015 – 04.02.2020), adică prin efectul automat al decretului nr.1449-VII din 04 februarie 2015 al Președintelui țării, nefiind necesară dispunerea expresă specială în acest sens printr-un act administrativ al CSM.

337. Cu toate că, Constituția nu prevede expres și imperativ o competență a Consiliului Superior al Magistraturii de a numi în mod discreționar judecătorii în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, această competență totuși poate fi dedusă pe baza principiului autoadministrării judecătorești, reieșind din prevederile art.116 alin.(2) din Constituție și anume că, „se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, *la propunerea* Consiliului Superior al Magistraturii”.

338. Altfel zis, CSM este autoritatea finală care decide numirea (în baza unei selecții prin evaluare) în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă. Marja discreționară a CSM presupune în prim plan punerea în balanță a principiilor concurente, din care fac parte principiul independenței justiției și preeminenței dreptului cu principiul autoadministrării judecătorești.

339. Nu poate fi pusă în discuție existența din partea Svetlanei Tizu a unei legitime așteptări cu privire la prelungirea automată a mandatului de judecător, or, din sensul prevederilor art.II alin.(2) din Legea nr.120/2021, dispozițiile art.116 alin.(2) din Constituție, (în vigoare din 01.04.2022), sunt aplicabile doar față de judecătorii al căror termen inițial de numire în funcție de judecător *nu a expirat* la data intrării în vigoare a legii Legea nr.120/2021, și doar aceștia se consideră numiți până la atingerea plafonului de vârstă prin efectul prezentei legi, pe când în speță, împuternicirile judecătorului Svetlana Tizu au expirat la 04.02.2020, prin urmare la situația din 01.04.2022 ultima avea împuterniciri expirate, prin urmare urma să treacă prin procedeul de numire până la plafonul de vârstă prin hotărârea CSM și decret prezidențial.

340. Nu poate fi reținut argumentul invocat de Svetlana Tizu precum că opinia subiectivă a membrilor CSM pe marginea unei cauze penale, pe care există sentință de achitare în privința ei, nu poate servi ca temei de respingere a cererii sale de a fi propusă Președintelui Republicii Moldova pentru numire în funcție de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, or, la soluționarea cererii respective pârâtul a evaluat conduita candidatului sub aspectul respectării principiului integrității și independenței justiției, test care nu a fost trecut de către reclamantă din cauza circumstanțelor nominalizate supra. În contextul în care, legislația în vigoare expres statuează că judecătorul trebuie să aibă un comportament compatibil cu normele Codului de etică al judecătorilor.

341. De fapt, pârâtul la soluționare cererii din 09 august 2023 depusă de Svetlana Tizu, s-a expus strict la circumstanțele factice pe care aceasta nu le-a negat.

342. Este neîntemeiat și argumentul reclamantei precum că verificarea integrității unui candidat la funcția de judecător îi revine Autorității Naționale de Integritate, or, potrivit art.2 din Codul de etică și de conduită profesională a judecătorului, principiile de etică și conduită profesională pentru judecători sunt: independența, imparțialitatea, integritatea, profesionalismul, corectitudinea, colegialitatea, confidențialitatea și transparența, ce vor servi de asemenea, ca o sursă de informare pentru judecători și justițiabili, iar competență să verifice respectarea acestor principii în procesul activității profesionale a judecătorului este organul de autoadministrare judecătorească care este Consiliul Superior al Magistraturii.

343. Prin urmare, dreptul constituțional de apreciere a integrității profesionale a candidatului la funcția de judecător, îi revine nemijlocit doar CSM.

344. În speță, are importanță că Tizu Svetlana a admis un comportament care a ridicat suspiciuni de integritate profesională, ce a generat în consecință atingere reputației ultimei. Or, independența justiției presupune ca niciun judecător să nu fie supus unei influențe nejustificate, externă sau internă în raport cu magistratura. În acest sens, chiar și aparențele pot avea importanță. Într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor.

345. Nu poate fi reținut argumentul invocat de reclamantă precum că CSM nu a motivat Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023, prin care a fost respinsă cererea sa din 09 august 2023 privind înaintarea propunerii de numire în funcție de judecător Președintelui Republicii Moldova până la atingerea plafonului de vârstă, or, acesta este declarativ, actul administrativ contestat corespunde rigorilor de formă și conținut prevăzute la art.118 din Codul administrativ, cuprinzând temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care autoritatea emitentă le-a luat în considerare pentru decizia sa.

346. Este apreciată ca fiind neîntemeiată și alegația reclamantei precum că este eronată concluzia CSM de a considera situația dânzei similară unui candidat la funcția de judecător, or, după cum s-a argumentat și supra la caz nu poate fi vorba de prelungirea automată a împuternicirilor de judecător după scurgerea perioadei de probă (5 ani) pentru care a fost numit inițial, dar trebuie să participe la un proces de selecție și evaluare după cum prevede legea în acest sens.

347. Mai mult ca atât, CSM nu este o instituție formală de numire a judecătorilor în mod automat, dar este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătorec, este garantul independenței autorității judecătorești, și exercită autoadministrarea judecătorească.

348. Afară de aceasta, numai Consiliul Superior al Magistraturii dispune de marja discreționară în ceea ce privește selectarea, numirea,

evaluarea, propunerea, tragerea la răspunderea disciplinară etc a judecătorului, fără careva ingerințe în activitatea sa.

349. Lipsa deciziei Inspecției judiciare de constatare a unei abateri disciplinare din partea Svetlanei Tizu, nu lipsește Plenul Consiliului Superior al Magistraturii de dreptul de decide în final, analizând sub toate aspectele, soluția pe caz.

350. Atât din verificarea informațiilor prezentate la Inspecția judiciară, cât și în cadrul ședinței a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nu au putut fi înlăturare bănuielile rezonabile cu privire la încălcarea de către judecătorul Svetlana Tizu a legislației prin prisma cauzelor aflate în procedura sa în vederea formării unei convingeri de majoritatea necesară a membrilor CSM referitor la respectarea de către judecător a prevederilor legale la soluționarea cauzelor aflate în procedura sa.

351. Este irelevant și argumentul reclamantei precum că vizarea judecătorilor: G.M., L.B., V.H. și a L.O., în aceeași cauză penală, nu a constituit impediment pentru a le repune pe acestea în funcție, or, fiecare situație este analizată și soluționată individual, a fiecăruia candidat în parte, reieșind din circumstanțele ce îl vizează, raportate la condițiile pe care urmează să întrunească candidatul la funcția de judecător.

352. Date fiind cele constatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că actul administrativ individual contestat – Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 „Cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău privind înaintarea propunerii de numire în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă” a fost emisă de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în conformitate cu legislația în vigoare și cu respectarea principiului proporționalității prevăzut la art. 29 din Codul administrativ.

353. La caz, nefiind îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit.a)–e) alin.(1) din art.224 din Codul administrativ.

354. *Cât privește Hotărârea nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 „Cu privire la cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, referitor la retragerea actului administrativ individual defavorabil” emisă de Consiliul Superior al Magistraturii, Completul de judecată evidențiază următoarele aspecte.*

355. După cum s-a reținut supra prin Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023, Consiliul Superior al Magistraturii a respins cererea judecătorului Svetlana Tizu cu privire la propunerea Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție până la atingerea plafonului de vârstă.

356. La 26 octombrie 2023, Svetlana Tizu s-a adresat la Consiliul Superior al Magistraturii cu cerere, concretizată ulterior, solicitând prin prisma art.143 din Codul administrativ retragerea Hotărârii nr.474/30 din 24 octombrie 2023 (f.d.32-34, D/A),

357. Prin Hotărârea nr.15/2 din 16 ianuarie 2024, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii cu „0” pro și 6 (șase) împotriva, a respins ca fiind neîntemeiată cererea judecătorului Svetlana Tizu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru referitor la retragerea actului administrativ individual defavorabil - Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 (f.d.90-97, D/A).

358. La 06 februarie 2024, Svetlana Tizu a contestat în instanța de contencios administrativ Hotărârea nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 a CSM (f.d.98).

359. Articolul 21 alin.(1) din Codul administrativ, statuează că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

360. După cum rezultă din sensul prevederilor art.139 alin.(3) din Codul administrativ, un act administrativ individual rămâne valabil atât timp cât nu este retras, revocat sau anulat într-un alt mod ori nu s-a consumat prin expirarea timpului sau într-un alt mod.

361. Retragerea unui act administrativ individual emis de autoritate publică constituie o modalitate de anulare și încetare a valabilității acestuia, dacă respectivul act nu corespunde principiului legalității, adică dacă nu a fost emis în conformitate cu legea și alte acte normative.

362. Totodată, reieșind din prevederile art.143 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un act administrativ individual ilegal defavorabil poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut chiar și după ce a devenit incontestabil. Aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, iar în cazul desfășurării unei proceduri prealabile – de situația la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

363. La caz, nu se atestă temeiuri de a considera că Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 a fost emisă de către Consiliul Superior al Magistraturii contrar legii, dimpotrivă aceasta a fost adoptată cu respectarea procedurii, probelor acumulate în cadrul procedurii administrative și cadrului legal aplicabil raportului juridic litigios, cu respectarea principiilor consacrate la art.21-43 din Cartea I, Capitolul II din Codul administrativ, asigurând petentei Svetlana Tizu dreptul la un proces echitabil.

364. Criticile subscribe judecătorului Svetlana Tizu în actul administrativ contestat din 24 octombrie 2023 se referă de fapt la concluziile reținute de CSM pentru a respinge cererea acesteia de a fi propusă Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție de judecător până la atingerea plafonului de vârstă au fost determinate strict de activitatea reclamantei prin prisma reputației pe care aceasta a avut-o în virtutea funcției deținute. Or, la numirea unui candidat în funcția de judecător, până la atingerea plafonului de vârstă, Consiliul Superior al Magistraturii, ca autoritate unică care exercită autoadministrarea judecătorească, are obligația să verifice reputația acestuia. Verificarea candidatului este incontestabilă și urmărind un scop legitim, având în vedere că ingerința este prevăzută de

lege, în virtutea funcției de demnitate publică, de judecător, la care această aspiră.

365. Mai mult, desemnarea judecătorilor pe baza de merit, inclusiv până la atingerea plafonului de vârstă, constituie competența constituțională a CSM, derivând din faptul că anume acestei autorități publice îi revine rolul principal în procedurile privind selectarea, numirea, promovarea, transferare, demisia sau eliberarea din funcția de judecător, iar orice abatere de la această regulă contravine art.123 alin.(1) din Constituție, criteriu menționat și în jurisprudența Curții Constituționale (HCC nr.11 din 27 aprilie 2010, §5; HCC nr.21 din 25 iulie 2013, §78; ACC nr.1 din 22 septembrie 2020, §42; ACC nr.22 din 03 decembrie 2020, §36).

366. Competența CSM de a numi în mod discreționar judecătorii în funcție până la atingerea plafonului de vârstă rezidă din principiul consacrat în Constituție cu privire la independența judecătorească precum și pe baza textului al art.116 alin.(2) „se numesc în funcție de Președintele Republicii Moldova, *la propunerea* Consiliului Superior al Magistraturii”.

367. Principiul autoadministrării judecătorești, presupune existența unui mijloc de garantare a protecției independenței justiției prin autoadministrarea acesteia, în special că legislația în vigoare impune exigențe stricte de urmează a fi respectate de CSM la soluționarea chestiunilor ce țin de cariera judecătorului. Or, ține de competența exclusivă a CSM să numească judecătorii în virtutea prevederilor Constituției și a legilor organice care reglementează funcționarea Consiliului și întregul corp judecătoresc.

368. La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a constatat că Hotărârea nr.474/30 din 24 octombrie 2023 nu ar corespunde principiului legalității, dimpotrivă acesta este suficient de bine motivată, cu aplicarea cadrului legal relevant speței.

369. Dat fiind cele constatate, Completul de judecată nu atestă temeieri de anulare a Hotărârii nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 a CSM, prin care s-a respins cererea Svetlanei Tizu cu privire la retragerea de către CSM a Hotărârii nr.474/30 din 24 octombrie 2023.

370. Mai mult ca atât, din cererile sale completate ulterior, Svetlana Tizu nu a indicat niciun temei de fapt și de drept din care motive consideră neîntemeiată și ilegală Hotărârea nr.15/2 din 16 ianuarie 2024 a CSM.

371. Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acțiunea în contencios administrativ depusă de Svetlana Tizu cu privire la anularea actelor administrative, este neîntemeiată din care motiv urmează a fi respinsă.

372. În conformitate cu prevederile art.191 alin.(5) lit.a), art.224 alin.(1) lit.f) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge acțiunea depusă de Svetlana împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.
Hotărârea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă